Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, УРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 1-һээ гарана | № 2 (16525) | 1984 оной январиин 3, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

РДАМНАЙ—ЕХЭ АЖАЛ

дэхи табан жэлэй гурбадахи жэл
рэ манай парти болон арадта
риин жэл болоо: ажахы эрхилэлгые
һайжаруулха, эмхидхэлые гуримшуул-
жалай ба түсэблэлгын журамые бэ-
аар зарим хэмжээнүүд орон дотор-
гдэжэ эхилээ.

баһан хэмжээнүүдые коммунистнууд,
д халуунаар һайшаан дэмжэнэ, эдэ
хой һайн урэ дүнгүүдые үгэбэ.

хэрэглэмжэдэ ба нөөсэлгэдэ ашаг-
ональна доход 1982 онойхидо орхо-
центээр ургажа, промышленна үй-
итэ хэмжээн 1982 ондо 2,9 процент
аа һаа, 4 процентээр дээшэлхэ байна.

үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлээ—
сэ 3,5 процентээр ургаха. Түрүү тех-
технологиие нэбтэрүүлгэ хадаа энээ-
дэһэн болоно. 1983 ондо 3.700 ша-
лэлэй машина, түхеэрэлгэнүүд, при-
он материалнууд ашаглагдажа эхи-
ехэтэй технологическа хэдэн про-
үүлэгдээ, микропроцессорнүүдые,
ые хэрэглэлгэ үргэдхэгдөө.

ын ажалшадай түйлалтануудые тэм-
гтэй. Эндэ продукциин ургалта 4,6
хэригтэ хүрэһэн гэхэ гү, али 3,6 про-
байна. Нёдондо жэлэйхитэй жэ-
о таряа, саахарай свекло, үхэр мал
дые, һү, үндэгэ ба бусад зарим
е гүрэндэ худалдалга дээшэлүүлэг-

арад зоной һуудал байдалые саа-
аруулха талаар горитой хэмжээнүүд
Хүдэлмэришэд болон алба хааг-
дунда зэргын салин хүлһэн—2,4
колхозниг үүдай ажалай түлбэри 7
ргаба.

элэбэл, арадай ажахыда яһала һайн
түйлагдаа. Хүнүүд ехэ хүсэл эрмэл-
рма зоригжолтойгоор ажалладаг
үгэдэ манай партиин тодорхойлһон
й зүб байһые, экономико хүгжөөхэ,
аа дутуу дунданууд ые усадхаха та-
табиһан зорилгонуудай бэелүүлэг-
баримтатай байһые батална.

та түйлагдаһан юумые үлүүсэ сэг-
үй. Ушарынь гэхэдэ, эдэмнай имаг-
һайн алхамууд гээшэ. Олохон
тохёолдожо байһан дутагдалнуудые
е ехэ, орёо хүдэлмэри ябуулха
хы эрхилэлгын хэмжээе дээшэлүүл-
гамые бүри залан сэхээр, оролдо-
гэлжэлүүлхэ, һайн ушар баримта-
итэйгээр дэмжэхэ, хүгжөөхэ хэ-

кономическа ба социальна хүгжэл-
й гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй Гүрэ-
й проектнүүд тухай асуудалнуудые
һэн КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пле-
ээн тухай хөөрэлдөөн болоһон бай-

К-гай Генеральна секретарь Ю. В.
үгын текстээ Пленумдэ хабаадаг-
ралтайгаар танилсаба.

К-гай Пленумэй баталан абаһан тог-
партиин XXVI съездын, КПСС-эй
иин (1982 он), июниин (1983 он)
тодорхойлһон дотоодын болон га-
икые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй
бюрогой ажал ябуулга бүрин хүсэ-
даа.

ахые саашадан хүгжөөлгын гол
Ю. В. Андроповой үгэ дотор үг-
үдхатай сэгнэлтэнүүдые, тобшо-
ленум нэгэн һаналтайгаар һайшаан
үгэ хадаа мүнөө үедэ парти болон
й социально-экономическа полити-
саар харуулһан политическэ шухала
оно гэжэ тоолоно.

оповой тодорхойлһон мүнөөнэй ба
а хойшолуулашагүй шухала эконо-
лгонуудые шиидхэлгэ бүхы партиин,
а ажахын органуудай, ниитын эм-
он ажалша коллективүүдэй ажал
эһэ һуурида табигдаха, коммунист
ын шухала уялга болохо ёһотой
дотор тэмдэглэгдэнэ.

кономическа ба социальна хүгжэл-
гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй Гүрэнэй
оектнүүд гол түлэб һайшаагдаа.
экономическа стратегидэ харюуса-
лэдбэриин ашаг үрые саашадань
нөөр хүгжөөхые, дээшэлүүлхые,
удал байдалые улам һайжаруулхые
ой өөрыгөө хамгаалха хүсэ шада-
эмжээндэ байлгахын тула шухала
юумэ хэхэ байна.

хэрэглэмжэ ба нөөсэлгэдэ ашаг-
нальна доходой ургалта 3,1 про-
элүүлэгдэхээр хараалагданхай. Тии-
галта арадай ажабайдалые улам
талаар шэглүүлэгдэхэ юм.

промышленна үйлэдбэриин хэмжээн
ээр, харин хүдөө ажахын продук-
лгэ 6,4 процентээр дээшэлүүлэгдэ-
енностьда ажалай бүтээсэ жэлдээ
р, хүдөө ажахыда (ниитын сектор)
р ургаха.

й дүрбэдэхи жэлдэ электрын элшэ
илгэ 1.465 миллиард киловатт-час-
1983 оной хэмжээнһээ 3,6 процен-
байна. Нефть болон газай конден-
рилго 624 миллион тонноdo, энэ
7 миллион тонноор үргэдхэгдэхэ
борилго 578 миллиард кубометртэ
айгша ондо хүлеэгдэһэнһээ 42,5
ометрээр үлүү ехэ болохо байна.

шленна комплексые хүгжөөлгэдэ,
хоолой программые бэелүүлгэдэ
андуулагдана. Хүдөө ажахын бүхы
4 миллиард түхэригэй хэмжээндэ
тодорхойлогдоо. Ороохо таряа,
хартаабха, овощ, бахчева урга-
айн набшаһа, тамхи, торгон утаһа
нуудые, үндэгэ болон нуур сөөрэ-
баригдаһан загаһа гүрэндэ худал-
лэй түсэбэй хэмжээндэ байлгагда-
али зарим тэды дээшэлүүлэгдэхээр

үсэб арадай һуудал байдалые улам
үргэн ехэ хэмжээнүүдые хараална.
процент болоһон һаа, хүн бүхэнэй
ото ашаг олзо 3,5 процентээр дээ-
Табан жэлэй түсэбөөр 1984 ондо

3,1 процент болгогдохоор хараалагдаһан байгаа. Һарын дунда зэргын салин хүлһэн 185,5 түхэриг хүрэтэр гэхэ гү, али 2,2 процентээр харин колхозниг үүдай һарын ажалай дунда зэргын түлбэри 142,2 түхэригтэ хүргэгдэхэ гэхэ гү, али 3 процентээр ургаха.

Жэл соо хэрэглэмжын ниитын фонднууд 3,7 процентээр ургажа, 139,5 миллиард түхэригтэ хүргэгдэхэ байна.

Хүн зоной олзо оршо болон гаргашануудай хоорондохи тэнсүүриие тааруулхын, эд бараанай нэмэлтэ нөөсэнүүдые бэдэржэ олохын тула хэмжээнүүд абгана. Жэлдээ эд бараанай эрьесые 16,5 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 5,4 процентээр дээшэлүүлхые түсэблэгдэнэ.

Байгаалиие сахин хамгаалгын хэмжээнүүд совет хүнүүдэй—мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэнэй—аша туһада харюусана.

Соведүүдэй ороной амжалтанууд асари ехэ, арсашагүй юм. Бидэнэр ехэ юумэ хээбди, урдамнай ехэ, хүндэ хүшэр, эршэтэ габшагай ажал хүлеэнэ.

1984 оной түсэб хүшэр хүндэ, гэбэшье бэелүүлэгдэмээр гэжэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Элдэб эсын бэрхэшээл түбэгүүдэй ямаршье ушар шалтагаануудтай байгаа һаань, тэрэниие бэелүүлхэ уялгатайбди. Түбүүдтэ, нютаг нютагуудта бүхы хүдэлмэреэ тодо нарикаар эмхидхэхэ гээшэ эгээл шухала.

Түсэбөө имагтал заабол дүүргэхэһээ гадна тэрэниие үлүүлэн дүүргэхэ бүхы арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые бэдэржэ олохо, хэрэглэхэ шухала. Партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой органуудай ажахын ажал ябуулгые, экономическа, эмхидхэлэй, үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие энэ зорилго бэелүүлхэ талаар элсүүлэн хабаадуулха хэрэгтэй. Социалис мүрысөөн, ажалшадай зохёохы үүсхэл эдэбхиие саашадань хүгжөөлгэ хадаа эндэ эгээл ашаг үрэ ехэтэй хэрэгсэлнүүд болоно. Ажалша коллективүүд тухай һаяхан баталагдан абтаһан Хуули, журамые бэхижүүлхэ, ажалаа бригадна гуримаар эмхидхэлгые хүгжөөхэ тухай тогтоолнууд энэ талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

Макайда үшөө бусадшье асуудалнууд, гээгдэлдэ ороһон газарнууд, орёо зорилгонууд ехэ. Түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө, продукциин проектээр хараалагдаһан хэмжээндэ дары түргөөр хүрэхын түлөө, ороной үйлэдбэриин ба эрдэм, техникын хүсые үрэ түгэсөөр, гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө хүдэлөө дэлгэрүүлхэ шухала. Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые саг үргэлжэ, залан сэхээр хурдадхаха шухала.

Капитальна барилгын улам ургажа байгаа хэмжээе хараада абажа, барилгын хүдэлмэриин эмхидхэлые һайжаруулгада, ашаглалгада оруулалгые түргэдхэлгэдэ онсо анхаралаа хандуулха эрилтэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум табиба.

СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ, полинуудай ургаса, мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэлэл оролдолгонуудые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тэмдэглээ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар һомологдоһон мүнгэ зөөриие улам үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ.

«Экономикодо манай гаргаһан бүхы хүсэлэл оролдолгонууд эсэсэй эсэстэ арад зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна,—гэжэ Ю. В. Андропов мэдүүлбэ. —Энэ хадаа манай түсэбүүдэй социально-политическэ гол зорилго мүн».

Экономикоёо саашадань хүгжөөһэнэй, технико-экономическа үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаһанай үндэһөөр парти арбан нэгэдэхи табан жэлэй социальна программа бэелүүлгые залан сэхээр үргэлжэлүүлхэ, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ, хүн зоной һуудал байдал хангалгын предприятинуудые хүгжөөхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Захиргаанай, түсэблэлгын, ажахы эрхилхэ бүхы олон аргануудые нарижуулан һайжаруулгын асуудалнууд дахин дахин түрүүшын ээлжээндэ табигдана. Ондоогоор аргагүй. Ажахы эрхилэлгын онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха гээшэ таһалгаряагүй хэрэг, юуб гэбэл, үйлэдбэри, эрдэм, техникэ, соёл таһалгаряагүй хүгжөөгдэнэ бшуу. Эрхилэн хүтэлбэрилгын урда шэнэ зорилгонууд табигдана. Тэрэниие һайжаруулхын тула зохёохы бэдэрэлгэнүүд, дүй дүршэл, туршалга, эмхидхэлэй болон сэдьхэл бодолой хубилалта хэхэ хэрэгтэй болоно.

Экономико эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулха хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ, ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые улам дээшэлүүлхэ, предприятинуудай эрхэнүүдые үргэдхэхэ ба үйлэдбэриин дүнгүүдэй түлөө харюусалгые шангадхаха талаар зарим министерствэнүүдтэ экономическа туршалга үнгэргэхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ Ю. В. Андропов хэлэхэ зуураа, манай экономикын арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр хэрэглэхэ арга боломжо олгохо, ажахын онол аргануудтайгаар арбан хоёрдохи табан жэлдэ орохо зэргэтэйбди гэжэ тэмдэглээ һэн.

Ороной экономикые эршэмтэй замаар урагшань түргэнөөр дабшуулха арга олгохо, арадай ажахын, гол һалбаринуудай хүгжэлтын ехэ ерээдүйтэй шэглэлнүүдые шэлэжэ олохо гээшэ энэ орёо хэрэгтэ тон шухала. Экономикын ашаг үрын саашанхи ургалтые хангахын тула ажахы эрхилэлгын хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхалгада, үйлэдбэриин арга шадалые, материальна, ажалай болон финансова бүхы нөөсэнүүдые хүсэд бүринөөр хэрэглэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Нэмэлтэ нөөсэнүүдые нэтэрүүгээр бэдэржэ олоод, хүсэдөөр хэрэглэхэ, түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин үнэ сэнгые доошолуулха, олзо доходой ургалтые, хэрэгсэл зүйлнүүдэй шанарые һайжаруулгые хангаха, хэлсээтэ уялгануудые нарикаар дүүргэхэ гээшэ шухала.

Алмалта, арьбалалтын гуримые шангадхалгада шухала удха шанар олгогдохо зэргэтэй. Министерствэнүүд болон албан зургаануудта, предприяти, барилга бүхэндэ, ажахы бүхэндэ түүхэй эд, материал, түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые гаргашалгые хороохо, тодорхой хэмжээнүүдые хараалжа бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Эдэ болон социально-экономическа ба соёлой-ажаһуудалай шэнжэтэй бусад олон зорилгонуудые шиидхэхын тула хүгжэлтэ түгэс социализмын экономикодо, шиидхэгдэжэ байгаа асуудалнуудай шанар шэнжэдэ хүсэд таарамаар ажахы эрхилэлгын онол аргануудые комплексноор һайжаруулха программа зохёон хараалха шухала гэжэ Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Иимэ программа дотор хараалагдаха зүйлнүүд гэбэл, иимэ:

арадай ажахын бүхы шатануудта ба бүхы һалбаринуудта эрхилэлгын эмхидхэлэй байгууламжые нарижуулан һайжаруулха;

ниитын үйлэдбэриин социально-экономическа ашаг үрые дээшэлүүлхэ эрилтэнүүдэй үндэһөөр арадай ажахые түсэблэлгын гуримые һайжаруулха;

сэнгэй тогтоолгые, кредитно-финансова гуримые, ажахын ажал ябуулгын дүнгүүдые сэгнэхэ онол аргануудые оруулалсан, ажахы эрхилэлгын онол аргануудай экономическа эрхэ нүхэсэлнүүдэй нүлөөе дээшэлүүлхэ.

Хүтэлбэрилгын гуримые һайжаруулха асуудалнуудые үргэлжэ дээрэнь хаража үзэхэдөөл, социалис үйлэдбэриин булюу һайн талануудые бүрин хүсэдөөр хэрэглэхэ асуудалые шиидхэжэ болохо байна.

СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбые ба СССР-эй Гүрэнэй 1984 оной бюджедые СССР-эй Верховно Соведэй сесси батапба. Энээнһээ хойшо энэ түсэб экономикын бүхы һалбаринуудай, олон мянган предприятинуудай нэгэдэлнүүдэй, эмхи зургаануудай ажахы эрхилэлгын хуули болобо. Ажал хүдэлмэреэрээ материальна болон оюун ухаанай баялигуудые байгуулдаг, Эхэ оронойнгоо хаба шадалые бэхижүүлдэг бүхы хүнүүдэй, коллективүүдэй ажалай эршые тэрэ тодорхойлхо ёһотой. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даабаринуудай баталагдаад байхада, тэдэниие предприяти, коллектив, ажалшан бүхэндэ хүргэхэ, эдэ даабаринуудые дүүргэлгэдэ тэдэнэрэй бодото һуурииe ба үүргые тодорхойлхо гээшэ хойшолуулашагүй зорилго мүн.

1984 оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгэдэ ба үлүүлэн дүүргэлгэдэ ажалша коллективүүдые, бүхы ажалшадые элсүүлхэ эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха гэжэ союзна республиканууд ай компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта, окружкомуудта, горкомууд болон райкомуудта, партийна эхин организацинуудта, министерствэнүүд болон албан зургаануудта, совет, ажахын, профсоюзай болон комсомолой органуудта КПСС-эй ЦК-гай Пленум дурадхаба.

1984 оной түсэбүүдые болон түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые түйлахын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхые хүдэлмэришэдые, колхозниг үүдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, интеллигенциие, манай ороной бүхы ажалшадые КПСС-эй Центральна Комитет урялба. Империалис булэгөөрхидэй гэм зэмээр уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй болоод байхада, түсэбтэ даабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, үнэн сэхээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гээшэ ажалша коллектив бүхэнэй, совет хүн бүхэнэй гансал уялга байхаһаа гадна патриотическа нэрэ хүндын хэрэг болоно.

СССР-эй Верховно Совет «Уласхоорондын байдал ба Совет гүрэнэй гадаадын политика тухай» тогтоол баталан абаба. Империалис хүсэнүүдэй, нэн түрүүн США-гай дай журоолэжэ, ээрхэг түримхэй ябуулга үүдхэжэ байһан ушарһаа дэлхэй дээрэхи байдалай эрид муудаад байһанда һанаагаа ехээр зобожо байһанаа элирхэйлээд, СССР-эй Верховно Совет иигэжэ тогтоогоо: КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой 1983 оной сентябриин 28-да ба ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгэнүүдые хүсэд бүрин һайшааха. Тэдээн доторнь уласхоорондын байдалые муудуулһан шалтагаанууд али бүхы талаһаа гүнзэгыгөөр сэгнэгдэһэн, амгалан тайбан байдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ, буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые болюулха, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоое үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ талаар Советскэ Союзай залан шууд хараа шугам батадхагдаа.

Баруунай гү, али Зүүнэй нэгэшье ороной аюулгүй байдалда Советскэ Союз гар хүрэхэгүй гэжэ СССР-эй Верховно Совет шууд сэхээр мэдүүлнэ. Бүхы оронуудтай эбтэй эетэйгээр ажаһуухые, социально-политическэ элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо ёһо гурим бодото дээрэнь бэелүүлхые тэрэ хүсэнэ.

Ушар ёһо мэдэхэ ябадал хүн түрэлтэниие ядерна һүйдхэлһөө абаржа шадаха, абарха зэргэтэй гэжэ Совет гүрэнэй засагай дээдын зургаан найдажа байһанаа элирхэйлнэ. Дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнууд ба арадууд мүнөөнэй эгээл шанга энэ асуудалые шиидхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулха ёһотой, зэргэтэйшье. СССР-эй Верховно Совет ба совет арад тэдэниие иигэжэ уряална.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, арбадахи зарлалай Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые идхан дэлгэрүүлгэдэ хэблэл, радио болон телевидени ехэ үүргэ дүүргэхэ болоно. Тэдэнэр совет хүнүүдэй ажалые ба ажабайдалые, манай амжалтануудые али бүхы талаһаань хурсаар ба ойлгосотойгоор харуулха, зохёохы бэдэрэлгэнүүдые, түрүү дүй дүршэл ба ажалшадай эдэбхи үүсхэлые дэмжэхэ, социалис мүрысөө улам хүгжөөхэ, нөөсэнүүдые бэдэрэн оложо хэрэглэхэдэнь, дутуу дунданууд болон бэрхэшээлнүүдые дабахадань туһалха уялгатай. Үйлэдбэри дээрэ, соёлой гү, али ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар бүхы түрүү шэнэ зүйлнүүдые манай хэблэл дэмжэхэ, эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудые парти, бүхы совет арад һайшаан дэмжээ. Тэдэнь дэлхэйн олониитын ехэ анхарал татаа.

Ленинскэ партияа нягтаар тойрон жагсаһан совет хүнүүд Эхэ оронойнгоо экономическа болон оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, коммунис байгуулалтада шэнэ амжалтануудые түйлахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ бээ гэжэ батаар этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум элирхэйлнэ.

(«Правда» газетын 1983 оной декабриин 31-нэй түрүү бэшэг).

О

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ үргэлжэлһөөр

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

Орон доторнай боложо байһан суглаанууд дээрэ СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлжэ үргэлжэлһөөр. Энэ һунгуулиин кампани социалис арадай засагые саашадань хүгжөөлгын, бүхы шатын Соведүүдэй нэрэ хүндые дээшэлүүлгын, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлые бэхижүүлгын һүлдэ тэмдэгтэйгээр үнгэржэ байна. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тогтоол, нүхэр Ю. В. Андроповой үгэ, СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ баталагдан абтаһан документнүүд партиин экономическа стратегидэ тодорхойгоор харюусана, совет экономикые саашадан хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, арад зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха арга олгоно.

Ерэхэ жэлэй үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхые, үлүүлэн дүүргэхые, гүрэнэй, түсэблэлгын ба ажалай журамые бэхижүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхые шиидэнхэй байһан тухайдаа совет хүнүүд мэдүүлнэ. Империалис бүлэгөөрхидэй гэмээр уласхоорондын байдалай улам орёо түгшүүрилтэй боложо байха үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр, үнэн шударгыгаар ажаллаха гээшэ ажалша коллектив бүхэнэй, совет хүн бүхэнэй уялга, патриотическа нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдэй нэрэнүүдые һунгагшад нэрлэнэ. Тэдэнэр Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые ороной гүрэнэй засаг захиргаанай дээдын зургаанда түрүүшүүлэй тоодо дэбжүүлнэ.

Алас-Дүрнын Находко хотын Примориин судна заһабарилгын заводой коллективэй суглаан баярай оршон байдалда болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповые Находкинско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн «Приморремрыбфлот» нэгэдэлэй парткомой секретарь О. Б. Бреславецай дурадхалые суглараг шад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

— Юрий Владимирович хадаа хүнүүдтэ энэрхы дулаанаар хандадаг, ёһотойл большевистскэ түбшэн даруу, ленинскэ түхэл шэнжэ шанартай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ болоно гээд совет хүнүүд һайн мэдэдэг юм, — гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Тэрэнэй ажаябадалай бүхы зам манай ороной хүгжэлтын шухала шатануудтай таһаршагүй холбоотой байна, арад зондо шэн габьяатайгаар алба хэлгын тодотоhо гэршэ болоно. Юрий Владимирович социалис экономикые саашадань хүгжөөлгэдэ, Эхэ ороной өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулна. Дэлхэйн оршом соо түрэ уласхоорондын байдалые гуримшуулан һайжаруулха, термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха талаар КПСС-эй ба Совет гүрэнэй бата, залан сэхэ хараа шэглэлые бэелүүлнэ.

Юрий Владимировичай залан сэхэ, олон янзын ажал ябуулга парти болон арадай нэрэ хүндэдэ, этигэл найдалда хүртэнхэй.

Ю. В. Андроповые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай дурадхалые бүхы үгэ хэлэгшэд халуунаар дэмжэһэн байгаа.

Тиихэтээ хамта суглаанда хабаадагшад судна заһабарилгын заводой мостовой кранай машинист Т. Д. Трофимовае депутадта кандидадаар нэрлэбэ.

Юрий Владимирович Андропов болон **Татьяна Дмитриевна Трофимовае** Находкинско һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн һаналтайгаар тогтоогоо.

Казаниин С. П. Горбуновой нэрэмжэтэ авиационно үйлэдбэриин суглаан дээрэ электро-хабсаргагша В. А. Блохин үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаба.

Фрезеровщик, предприятиин партбюрогой гэшүүн А. П. Садыков ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар эндэ нэрлэгдээ.

Ажалдаа үнэн сэхээр, зохёохы ёһоор хандаха шухала гэжэ суглаанда хабаадагшад хэлэбэ. Ажал хэрэгтээ иимээр хандалга хадаа совет хүн бүхэнэй патриотическа уялга болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Мэргэжэл шадабари ехэтэй фрезеровщик иимэл шэнжэ шанартай хүн юм.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

БОДОТО ХЭРЭГЭЭРЭЭ ХАРЮУСАХАБДИ

Ниитынгээ адууһа малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө шармайн оролдожо байһан манай гүүртын үхэршэд КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые һайшаан дэмжэнэ. Эндэ илангаяа партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текстые газетэнүүдтэ уншахадаа, тэрээн дотор табигдаһан шухала зорилгонуудай тон зүб байһыень мэдэрнэбди. Мүнөө үедэ Эдеэ хоолой программа дотор табигдаһан зорилгонуудые сүм бэелүүлхэ гээшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй гол уялга мүн. Илангаяа малшадай урда ехэ эрилтэ табигдана, табигдахашье ёһотой. Бидэ мүнөө буруудые харууһалнабди. Малаа гарза хоролтогүй түлжүүлжэ, шэгнүүрыень ехээр нэмээхын тула халуун намарһаа хойшо бүхы тэжээлыень буйлуулан шанаржуулаад эдюулнэбди. Гүүртэдээ тэжээл буйлуулан шанаржуулха багахан кухни түхеэрэнхэйбди. Эндээ өөһэдынгөө хүсөөр талха таряанай зүйл хэршэгдэһэн һолоомонтой холижо бэлдэнэбди.

Энэ жэлэймнай үбэл хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Малшадта һайн лэ гээшэ. Зүгөөр байгаалиин уларилай иимэ намдуу дулаан байһанда ехээр найдажа байхын аргагүй. Сагай дулаанда тэжээлээ гамнабаб гээд хохидолдо орохонь холо бэшэ. Бидэ бүхы буруудаа тэжээлэйнь рационой ёһоор хооллуулнабди. Малнай тарган тобироор үбэлые дабабал, хабарай хагсуу харалган үдэрнүүдые ядамаггүй дабаха байна ха юм.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгын текст соо үшөө һайнаар, бүтээсэтэйгээр ажаллаха, урдынгаа дутагдалнуудые эрид шууд усадхаха тухай тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Мандашье дутагдалнууд бии. Теэд бидэ совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй зүбшэн хэлсэжэ, зүб шиидхэбэри абажа, дутагдалаа усадхажа, бэрхэшээлнүүдээ дабахаһаа гадна бүри һайнаар ажаллахабди.

Г. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Хурамхаанай районой Аргатын совхозой үхэршэн.

ЗОХЁОХЫ ЁҺООР ХАНДАХА

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андроповой үгын текстээ манай һургуулиин багшанарай коллектив ехэ анхаралтайгаар танилсаба.

Оронойнгоо ерээдүйн хүгжэлтэ дэбжэлтын ехэ зорилгонуудые табихатаяа хамта мэнэ һая үнгэрһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй бэелүүлгэдэ сэгнэлтэ үгтэһэн байна. Мүн партиин ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумһээ хойшо үнгэрһэн үе соохи хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдоо, саашадаа тодо тобшололой хэгдэхын тула амжалта, түйлалтанууд, дутуу дунданууд шэнжэлэгдээ гээшэ.

Оронойнгоо экономикын хүгжөөхэ бүхы хэмжээ ябуулганууд эсэсэй эсэстэ арад зоной байдал һуудал саашадань һайжаруулха зорилготой байдаг. Үйлэдбэриин хүгжэлтые хурдадхаха талаар манай орон соо ехэ юумэн хэгдэнэ. Тиигэжэ хүн зонойм най олзо орошо дээшэлнэ, гэр байрын, культурно-ажаһуудалай барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана, эрдэм һуралсал, элүүрые хамгаалга, соёл болбосорол урагшатайгаар хүгжөөгдэнэ.

Гадна хүн бүхэнэймнай даалгагдаһан ажалдаа зохёохы ёһоор хандадаг байһанһаа манай бүхы ехэ амжалта, түйлалтанууд улам түргэдхэ зэргэтэйл.

Ц-Х. Жамьянова,
Эгэтын-Адагай дунда һургуулиин багша.
Яруна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй вагон хабсаргадаг цехэй ветеран Ажалай Алдар Солын II, III шатын ордонуудай кавалер Дамби-Нима Нербоевич Самбуев КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгын текст нүхэдтэеэ хамта уншажа байна.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭ

АРГА БОЛОМЖОНУУД БИИ

Манай совхозой Культурын һү һаалиин фермые хоёрдохи жэлээ ,толгойлжо ябанаб. Урдань энэл фермэдээ тоо бүридхэгшөөр хүдэлдэг һэм. Тиимэ болохолоороо энэ коллективһи намда түрэл болонхой. Хүн зоноо һайн мэдэхэб. Сугтаа ажаллахада урматай юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай фермэ яһала урагшатай ябажа байна. Совхоз соогоо ходо түрүүлжэ гаранабди. Жэшээнь, нёдондо гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэбөө август һарада, һү һааха түсэбөө ноябрь соо дүүргэһэмди.

Байгша ондошье түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхэ аргатайбди. Жэлэймнай түсэб 2366 центнер юм. Тугалнуудые абаха түсэбшье дүүргэгдэхэ.

Дүүргэһэн, амжаһан тухайгаа суглаануудай дээрэ элидхэжэ байхада, мүн лэ урматай. Гэбэшье жэрэгэр эдэ тоо, баримтануудай саана хэды шэнээн ажал, хүсэлэл оролдолго харагдана гэзшэб. Тиимэһээ һааһан һүнэймнай центнер, килограмм бүхэниинь манда алтанһаа үнэтэй.

Коллективнай багахан юм. Бүхыдөөл хорёод хүн. Долоон һаалишан. Наймадахимнай — халаанай һаалишан. Энэ гээшэл даа — манай гол хүсэн, эгээл үнэтэ баялигнай. Эдээндэ ямараар хандах абши, тиимээр лэ хүдэлхэ.

Коллектив гээшэмнай нэгэ ажал хэжэ байһан хүнүүд ха юм. Тэдэнние хүтэлээрилхэ хэрэгтэй. Даагшын хажуугаар энэ үүргые манай фермын партийна бүлэг дүүргэдэг юм. Совхозоймнай тоосоото-һунгалтын партийна суглаан дээрэ эрхим бүлэгүүдэй нэгэн гэжэ тэмдэглэгдээ . һэн. Партгрупоргнь — үнинэй һаалишан, мүнөө тугалшанаар хүдэлдэг Цыбик-Дари Атановна Жамбалова. Бүридэлдэнь — залуу тракторист Дамба Бадмаев, һаалишан Дулма Тарбаева, бидэ дүрбэн оронобди. Эдэмнай булта шударгы бэрхэ хүнүүд болоно. Жэшээнь, манай тракторист Дамба Бадмаев журамаа тон шангаар сахижа ябадаг хүн. Зун, намартаа үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлөөд, үбэлжэлгын эхилхэдэ, мандаа ерэжэ хамһалсадаг гээшэ. Дамбын ерэхэдэ, һанаа амар байхаар: тэжээл юумэншни хуу саг болзортоо асарагдаһан байдаг. Нэгэшье һаатадаггүй.

Али үгы һаа, нэгэдэхи классай малшан Дари Нимаевна Дашиевае абая. Гурбан жэл болоод, энэ һаалишамнай пенсидэ гарахаа байна. Теэд үнэн хараа һаа, тиимэ наһатай болоо гэжэ хэлэхээр бэшэ. Хэды ехэ дүй дүршэлтэй болобошье, гансал тэрээндээ найдаад байдаггүй. Ходол оролдожо, һайнаар ажаллаха шэнэ арга нөөсэнүүдые эсэшэгүйгөөр лэ бэдэржэ ябадаг һайхан заншалтай.

Урзанда дунда һургуули дүүргэһэн, залуу комсомол басаган Инна Санжиева коллективтэмнай ерэһээр амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр 2 мянгатанай зэргэдэ оронхой.

Хамта ажаллахадаа ходо дүнгэлсэжэ, хамһалсажа байдаг эдэ нүхэдөөрөө баясаһамнишье гайхалгүй. Эдэнэй шүрбэһэлиг ажалша гараар түсэбтэ даабаринуудһай һараһаа һарада бэелүүлэгдэнэ ха юм.

Ажалша коллективүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ талаар манай парти, гүрэнэй абаһан хэмжээнүүд гүн ехэ удха шанартай. Гансал хүтэлбэрилэгшэдэй шадабари абьласда найдажа ябабал, мүртэй үрэ гарахагүй. Олоной үүсхэл бадаруулха хэрэгтэй. Тиихын тула өөрөө һаруул сэдьхэлтэй байха ёһотойш. Шиниин сэдьхэлһээ толорһон арюун гэрэл нүхэдэйш досоо һайхан мэдэрэл түрүүлэн, хүнһөө хүндэ дамжан, ажалай дэбжэлтын оршон байдал тогтоодог, амжалта асардаг байна.

Манай партийна бүлэг эдэ мэтые хараада абан, бүхы хүдэлмэрээ эрхилдэг гээшэ. Гансал килограмм, центнерээ тоолоод байгаа һаа, юун урагшатай ябаха һэнбибди. Нэн түрүүн эдэ килограмм, центнернүүдые бодото дээрэнь бэелүүлдэг хүнүүдые анхарха шухала. Жэшээнь, нүхэрэйнгөө амжалтаар үнэн зүрхэнһөө баясахадаш, арадань дали ургаһан мэтэ болоод, ашаяа заатагүй харюулһан байдаг.

Би өөрөө агитаторай уялга дүүргэхэдээ, коллектив дотороо иимэ заншал дэлгэрүүлхые оролдодогби. Иимэ газарта журам тухайшье һанаагаа үлүү зоболтогүй. Олоной урда харюусахань амар бэшэ ха юм.

Зүгөөр хүтэлбэрилэгшэһөө, агитаторһаа олон юумэн дулдыдадаг гээшэ ааб даа. Нэн түрүүн эдэнэй оролдолгоор бүлэг зонһоо коллектив бүрилдэдэг байна. Эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы ажал захагүй ехэ юм. Дууһаа гэжэ үгы. Оролдолгоёо нэгэ үдэрөөршье һулаируулхаар бэшэ.

Социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар ехэ зорилго табигданхай. Һара бүридэ мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, илагшадынь 10—20 түхэриг мүнгөөр урмашуулагдадаг. Жэлэй дүнгөөр түсэбөө үлүүлһэнэй түлөө 200-һаа 700 түхэриг хүрэтэр нэмэлтэ түлөөһэн үгтэдэг. Мүн ажалай стажай түлөө урмашуулга хараалагданхай. Юрэдөө, һайнаар хүдэлэгшэдые совхозой партбюро, профком мартангүй урмашуулдаг юм. Нёдондо би Италяар аяншалжа ерээб. Хоёр һаалишад, нэгэ тугалшамнай Монгол орон ошоо һэн.

Үбэлжэлгын хүшэр хаһа үнгэргэжэ байнабди. Тэжээлшье энэ жэлдэ бии гээшэ. Байһанаа гүйсэд ашаглажа, түсэбөө дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Хүн зонойхнай зоригжол эрмэлзэл ехэ. Энээнниень буурууланагүй, бүхы табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө оролдохо уялгатайбди.

Манай коллективэй арга боломжонууд, хараа түсэбүүд ехэ. Саашадаашье Оронгын совхозой Культурын һү һаалиин фермын алдар сууе дээрэ үргэжэ ябаха хүсэлэнтэйбди.

Ц. ДОРЖИЕВА,
Улаан-Үдын районой Оронгын совхозой Культурын һү һаалиин фермые даагша.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

НАЙДАБАРИИЕНЬ ХАРЮУЛХАЛ БАЙХА

— Ехэшье, багашье амжалта зүн дэгээн, өөрөөл гэнтэ хүрэжэ ерэдэггүй. Энэ болбол олоной, хүн бүхэнэйнь габшагайгаар, оролдосотойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһанайнь аша үрэ болоно гээшэл, —гэжэ Хүрбын совхозой малшадай бригадир Соима Закирова энэ намар түрүүшынхээ уулзахадамни нигэжэ хэлээ бэлэй.

Тиихэдэ таряа хуряалгын халуун хаһа түлэг дундаа ябажа байгаа. Үдэшэ орой болоһоншье һаань, фермын бүлэг һаалишад ороонһоной тоог дээрэ ерэжэ, шиниг ехэтэй ургасын орооһые оньһон техникын хүсөөр хатаажа байгаа һэн.

— Баян тарянай абтажа байһанай урманда хүн бүхэнэймнай зүрхэ сэдьхэлдэ улам эршэтэйгээр хүдэлхэ гэһэн зориг хүсэл түрэнхэй. Хура бороотойшье һаань, ургууһан тарянайнгаа нэгэшье ороо һо үлөөнгүйгөөр хуряаха гээшэ бүгэдэнэй нангин зорилго болоно бшуу, — гэжэ тус ажахын Тээгдын отделениие эрхилэгшэ Нурмухамедов һанажа ябаһан бодолоо дуулгаба.

Үнэхөөрөөшье, Хүрбын совхозой таряашад энэ жэлдэ үндэр баян ургаса ургуулжа шадаа. Тэрэнээ бултыень хуряажа абаашье. Гектар бүриһөө 19 центнер орооһон сохигдоо. Энэнь нёдондонойхидо орходоо 6 шахуу центнерээр дээшээ болоно.

Гадна сабшалангай бэлшээриин ургаса мүн лэ һайн байгаа. 1983 ондо 32706 центнер үбһэн хуряагдаа. 3219 тонно силос, 1396 тонно сенаж дарагдаба, витаминтай ногооной 261 тонно гурил бэлэдхэгдэһэн байна. Совхозой луговодуудай, механизаторнуудай һүүлэй хэдэн жэлэй туршада оролдосотойгоор хэһэн хүдэлмэриин үрэ дүн энэл гээшэ ааб даа.

Тэжээлэй элбэг дэлбэг байхада, малшан хүнэй һанаан тэнигэлэн тэгшэ байдаг шуу. Эгээл тиимэһээ партиин гэшүүн Соима Закировагай хүтэлбэрилдэг һү һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй һүни орой болотор тоог дээрэ ороо һо сэбэрлэлсэжэ байһаниинь гайхалтай бэшэл.

Мүнөө малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай хаһа ябажа байна. Тэжээлээр дутамаг бэшэ байһан үхэршэд, һаалишад, урдаа табигдаһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдоно.

Тэрэнэй түрүү манлайда ээлжээтэ областной партийна конференциин делегат Соима Закировагай хүтэлбэрилдэг фермын һаалишад ябажа байна. Тэдэнэр үбэлэй үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 килограмм һү һааха уялга абанхай. Һаагдаһан бүхы һүнэйнь 96 процент нэгэдэхи сортоор тушаагдаха юм. Эндэхи һаалишад даажа абаһан малайнгаа толгой бүриһөө түл абаха гэһэн хүсэлэнтэй.

Ээлжээтэ Хориин районно партийна конференциин боложо байхада, Соима Закиевнатай уулзаха, хөөрэлдэхэ ушар дайралдаа.

— Ажалнай урдынхяараал ябажа байна даа, — гэжэ унаган буряад хэлээр энеэбхилэн хэлэхэ юм, — Манай совхозой делегаци мэнэ һаяхана дүрэ зурагаа буулгуулаабди. Конференцидэ ерээд байхада һонин гээшэнь. Хуушанай танил хүнүүдтэй уулзахада бүришье һонин ааб даа...

Эгээл нигэжэ бидэнэй хөөрэлдэжэ байтар, нюргаар үндэршэг, сэбэр сагаан шарайтай, нюдэндөө шэлтэй нэгэ эхэнэр дүтэлэн ерэжэ, маанадтай мэндэшэлэлдээд: «Соима, ямар һониитойбши? Ажалшни хэр ябажа байнаб? Һайнаар хүдэлжэ байһан тухайтнай тоосоото элидхэл соо гоёор хэлэгдэбэл! Амаршалнаб шамайгаа!», — гэжэ гарынь барин хэлэбэ.

Соима Закировае ажалайнь амжалтаар амаршалһан энэ залуухан эхэнэрнай районой түб һууриннай 24-дэхи аптекые даагшаар хүдэлдэг Любовь Николаевна Перелыгина болоно.

Коммунист Перелыгина районой түбэй больницын партийна организациин секретарлар хоёрдохёо һунгагдаад, яһала үүсхэл-...

ҺУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЛ

Партком болон партбюрогой секретарьнарай, поселково, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй, һунгагшадай клубуудые ба агитпунктнуудые даагшанарай хабаадалгатай семинар КПСС-эй Хориин райком үнгэргэбэ. Тус һуралсал СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэлдэ зорюулагдаба.

Энэ семинар дээрэ райсоведэй гүйсэдкомой секретарь Н. И. Егоров СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада эрхимээр бэлдэхэ, тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар поселково, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл хэһэн, зохихо заабари үгэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай һүүлшын Пленумүүдэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, хүн зоной дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэриие нарижуулан һайжаруулха тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой инструктор А. В. Мархаев үгэ хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ үедэ партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудалда КПСС-эй райкомой секретарь С. Р. Очиров семинар дээрэ хэлэһэн үгөө зорюулба.

Г. ОЧИРОВ.

БАРИЛГАШАДАЙ БЭЛЭГ

Улаан-Үдын Октябрьска районой дүшэн хоёрдохи кварталда зуун хорин квартиратай байрын гэр баригдажа дүүрэжэ байна. «Жилгражданстрой» трестын нэгэдэхи барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад энэ гэрые эдэ үдэрнүүдтэ ашаглалгада оруулха хүсэлэнтэй ажаллана.

М. Н. Хлыстова, Л. Н. Кузнецова, В. Г. Романовагай бригаданууд болон Светлана Иосифовна Шимолинагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада энэ гэрэй хана, шалануудые сагаадажа, шэрдэжэ дүүргэхэнь. С. И. Шимолина Улаан-Үдын арадай депутадуудай городской Соведэй депутадаар һунгагдаһан. Тэрэнэй бригада трест дотороо бүтээсэ ехэтэй ажалаараа суурхадаг болоһоор үнинэй. Нёдондо трест дотор бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ тус бригада илажа гараа. Һарын туршада хүн бүхэнэй тоогоор түсэбөөр хараалагдаһан 14,5 дүрбэлжэн метрэй орондо, 17,1 дүрбэлжэн метр хана штукатурдан сагаадаа.

Эндэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг А. Ш. Мясникова, Л. С. Шустова, Л. С. Ипатьева, Е. И. Голендухина, О. И. Лямичева гэгшэдые сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь халуун үгөөр дурдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир С. И. Шимолина.
М. СУТУРИНАЙ фототекст.

МАГТААЛТАЙ МЕХАНИЗАТОР

Оронойнгоо Эдээ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ Яруунын совхозой түрүү механизатор, коммунист Баир Дырдуевич Бадмаев өөрынгөө хубитые оруулалсажа ябана. Тэрэ ажал хэрэгээрээ нютаг нугадаа суурхаһаар үнинэй. Жэл бүри тогтууритай баян ургаса хуряадагаараа, даалгагдаһан техникээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэдэгээрээ сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө, аха захатандаа хүндэтэй болонхой.

Нёдондо дүршэлтэй механизатор хамтын подрядай гуримаар ажалладаг тракторно-тарян ажалай бригадын гэшүүнээр абтаа бэлэй. Иигэжэ нүхэр Бадмаев өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ бүри эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг болоо. Тэрэ ямаршье сагта, тарна тарилга соо, ургаса хуряалгын үедэ халаанайнгаа нормые хододоо 120—130 процент бэелүүлдэг юм.

Баир Дырдуевич Бадмаев хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулһанайнгаа, хэһэн ажалдаа габьяатай байһанайнгаа түлөө «Буряадай АССР-эй габьяата механизатор» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Энэ үндэр хайра тэрэниие бүри ехэ амжалтада зоригжуулна бшуу.

Д. НИКОЛАЕВ.
Яруунын район.

ЗАЛУУ ЖОЛООШОН

Баир Раднаев бага балшар наһанһаа хойшо трактор, техникэдэ дуратай агша һэн. Илангаяа автомашинын кабина соо һуугаад ябахадаа, жолоошоной хайшан гээд, яагаад ажаллахыень ехэл наринаар адаглаха, өөрөө бүтүүхэн гар, хүлөөрөө һажаалдаадшье абаха, мотоорой нэгэ жэгдээр хүнхинэхэ абяае шагнаха хүсэлтэй байдагаа тэрэ мүнөө дурсан хөөрэдэг.

Залуу хүбүүн нютагайнгаа дунда һургуули дүүргэхэдээ, болбосоролой аттестадай хажуугаар 3-дахи классай тракторист-машинистын үнэмшэлгэ абалсаа һэн. Тингээд удаанше бодомжолжо байнгүй, автомашинын жолоошодые бэлдэдэг курсада һурахаяа ошоо бэлэй. Тэрэнээ амжалтатай дүүргэжэ, түрэл «50 лет Октября» колхоздоо жолоошоноор хүдэлжэ эхилбэ.

— Түрүүшын үедэ хүндэхэншье байгаа. Теэд багаһаа хойшо һанажа, бодожо ябаһан хүсэлэйнгөө бэелүүлэгдэһэндэнь баяртай ябагша һэм. Мүнөө ЗИЛ-130 түхэлэй томо автомашина жолоодоноб. Тингээд таряа хуряаха харюусалгатай хаһа соо ороонһоной комбайнда һуужа, ажахынгаа баян таряа сохиходоо урмашан ажалладагби, — гэжэ тэрэ намтай уулзахадаа хэлээ һэн.

Энэл даа, Баирай ажалайнь намтар. Тэрэнэй дунда һургуулияа һаяхан дүүргээшье һаань, хэһэн хэрэгынь, бүтээһэн юумэниинь нилээд ехэ. Залуу жолоошон даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандадаг, автомашина болон ороонһонойнгоо комбайные сэбэрээр, наринаар абажа ябадаг байна. Тэрэниие хайшаншье эльгээгээ һаа, ямаршье ажал даалгажа үгэбэл, заатагүй дүүргэдэгыень онсолон хэлэмээр.

Баир Балдандоржиевич нёдондо гурбадахи жэлээ «талын онгосо» жолоодожо, бүхыдөө 5580 центнер ороо һо таряа сохиһондоо, ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ залуу комбайнернуудай дундаһаа илажа гараа. Тэрээнтэй хамта штурвальнаар Дашинима Сампилов хүдэлэлсэһэн байна. Нүхэр Раднаев энэ харюусалгатай хаһые амжалтатайгаар дүүргээд, даалгагдаһан комбайнаа тооһо, шоройһоонь сэбэрлэжэ, тусхай ГОСТ-ын ёһоор үбэлэй хадагалаанда табяа.

— Балайшье ехэ заһабарилга үгы даа. СКД-6 түхэлэй комбайнмни шэнэ ха юм. Хабар бага-сага юумыень носохоб, харахаб. Һүүлдэнь тоһодоод, шүрэб шунхыень татажа, дахинаа ургаса хуряалгада хабаадалсаха хүсэлэнтэйб, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Тус ажахын механизаторнууд үнгэрэгшэ жэлдэ таряагаа хуряахадаа, ипатовска онол аргаар хүдэлһэн байна. Энэ комплексые совхозой эгээл дүршэлтэй механизаторнуудай нэгэн, МТМ-е даагша Петр Дашинимаевич Дашиев даагаа юм. Тарла сабшалга дээрэ ороонһоной 10 комбайн, ороо һо хадалгада 14 комбайн хүдэлгэгдэһэн байна. Комсомолой гэшүүд, комбайнернууд Жаргал Доржиев, Ислам Кашапов, Цыдып Балданов болон бусад һайнаар ажаллаа.

Баир Раднаев түрэл ажахыдаа зургаадахи жэлээ автомашинын жолоошоноор хүдэлхэдөө, эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө совхозой дирекциин, парткомой, профкомой, комсомолой организациин зүгһөө олон тоото грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна. Бүри һаяхан республикын залуу механизаторнуудай зүблөөн дээрэ тэрээндэ «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай 1-дэхи шатын энгэрэй тэмдэг барюулагдаа.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь, аха захатаниинь, нютагайхидынь залуу хүбүүе Хэжэнгын районно Соведэй депутадаар һунгаһан байна. Мүнөө Баир һунгагшадай үгэһэн захяануудые дүүргэхын, нютагайнгаа хүн зоной найдаһан найдабариень бэелүүлхын түлөө оролдожо ябана.

Нүхэр Раднаев КПСС-эй гэшүүндэ кандидат юм.

Залуу жолоошон, комбайнер хүбүүнэй шэнэ жэлдэ ажалдаа амжалта туйлахань дамжаггүй.

Д. БАЗАРОВ.
Хэжэнгын район.

Шубуушадай туйлалта

Улаан-Үдын шубуунай фабрикын коллектив ажалай ехэ амжалта туйлаба. Фабрикын шубуушад декабриин 15-да үндэгэ болон шубуунай мяха гүрэндэ тушааха жэлэй түсэбые дүүргэбэ. Тус коллектив гүрэндөө 60,5 миллион үндэгэ тушаагаа. Түсэбһөө гадуур үшөө 1,9 миллион үндэгэ бэлэдхэлэй пунктда тушааха гүйсэд арга боломжотой байһанаа шубуушад мэдүүлээд байна.

Тиихэдэ гүрэндэ 6200 центнер шубуунай мяха худалдаха даабаряа 236 центнерээр үлүүлээ.

К. ИЛЮШКИН,
фабрикын ахамад экономист.

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ — ҮНДЭР УРГАСАДА

ХОЖОМДОХОДО ХОХИДОЛТОЙ

Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье һаань, республикымнай ажахынуудай таряашад, механизаторнууд ороо һо тарянай баян ургаса хуряажа амбаарлаһан байна. Хэдэн жэл удаагаар ган гасуурай бэрхэшээлдэ ороһон колхоз, совхозууднай гүрэндэ таряа тушааха, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ суглуулжа хааһан байха юм.

Нёдондо республикын ажахынуудай агрономическа албанай хүдэлмэрилэгшэд хоморой, баян ургасатай, мүн шэнэ сортын ороо һо тарянай үрэһэнэй жаса байгуулха талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулаа. Хабартаа үрэһэнэй участогуудта эгээл эрхим шанартай, баян ургаса үгэдэг сортын таряа, бобово ургамалнуудые тариһан юм. Мүн үрэһэнэй участогуудта һайн үрэжэлтэй, уһалагдадаг поли үгтэһэн байха. Эндэ тариндаһан ороо һото болон бобово ургамалнуудай ургаха үедэ мэргэжэлтэд тусгаар шэнжэлгэ, туршалганууды хэһэн юм. Тиихэдэ эдэ тарилга тусхай звенонуудта даалгагдажа, агротехническэ заабариин ёһоор харууһалагдадаг байгаа. Жэшээлбэл, Загарайн районой Онохойн совхоздо үрэһэнэй участогые агроном-семеновод тушаалтай В. И. Дмитриева даажа абанхай юм.

Намартаа эдэл участогуудай ургаса хуряаха үедэ суглуулагдаһан ороонһоной амяарлагдан хадагалагдадаг байгаа. Иимэ ажалые ажахын ахамад агрономууд гү, али агроном-семеновод тушаалтай мэргэжэлтэн хүтэлбэрилдэг бэлэй. Эдэ бүгэдын ашаар республикымнай ажахынууд бүхыдөө 66 мянга гаран тонно хоморой, баян ургасатай, мүн шэнэ сортын үрэһэ хаажа абаһан байна. Энэнь бүхыдөө хадагалагдаһан үрэһэ хүрэнгын 45 гаран процент болоно. Эрхим шанартай энэ үрэһэн ороо һото ургамалнуудай тарилгын хахадыень хангаха байна. Тобшолбол, мүнөө жэлдэ тогтууритай баян ургасын заабол абтахаар үндэһэ һуури табигдаба гээшэ. 1984 ондо баян ургасатай, манай эндэхи байгаалиин эрхэ байдалда тааралһан «бурятская-34», «бурятская-79» сортын шэниисын тарилга нилээд, энэ жэл үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

Һүүлэй мэдээгээр республикымнай ажахынуудта бүхыдөө 129 мянган тонно үрэһэнэй ороонһон сэбэрлэгдэһэн байна. Тиихэдэ Улаан-Үдын, Хориин, Захааминай, Хурамхаанай районуудай ажахынууд үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ хүдэлмэрээ дүүргэнхэй. Кабанскын, Баргажанай, Бэшүүрэй, Хэжэнгын районуудай олохон ажахынууд энэ ажалаа дүүргэжэ үрдиһэн байна.

Мүнөө үедэ республикымнай колхоз, совхозуудта үрэһэнэй шанар һайжаруулха хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Һаяын дүнгөөр 17 мянган тонно үрэһэн илгагдажа, 15 мянган тонно үрэһэнэй ороонһон хатаагдаһан, сэбэрлэгдэһэн байна.

Нёдондо Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард», Загарайн районой Тайлсын, Хурамхаанай районой Һахалиин, Гааргын совхозуудта, Хяагтын районой «Родина», «Заря» колхозуудта, Алтайн совхоздо, Бэшүүрэй районой Бэлюутын, Хёлгын совхозуудта, «Победа», «Дружба» колхозуудта үрэһэнэй ороонһон богони болзорто сэбэрлэгдэжэ, илгагдажа тарилгын шанарта хүргэгдэһэн байна. Тиихэдэ олохон ажахынуудай агрономууд уялгата ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ бүхы хүдэлмэрээ саг болзортонь эмхидхэһэн юм. Жэшээлбэл, Бэшүүрэй районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой агроном-семеновод К. Павлов, Үдын совхозой ахамад агроном Н. Халматов, Гааргын совхозой ахамад агроном А. Бальчунас, Кабанскын шубуунай фабрикын агроном-семеновод В. Васильева, Хилганын колхозой ахамад агроном Ч. Доржиев, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном-семеновод Ж. Санжиев болон бусад үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэрээ һайнаар эмхидхэжэ ябуулаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Түнхэнэй совхозой «ЗАВ-10» түхеэрэлгын машинист Виктор Хартаев үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ хүдэлмэрээ октябриин 23 болотор сүм дүүргэһэн юм. Эндэ бүхы үрэһэниинь I—II классай шанартайгаар хаагдаа. Хэжэнгын районой Ушхайтын совхозой машинист Бальчин Цыренжапович Эжинов үрэһэнэйнгөө бүхы ороо һо һайн шанартайгаар сэбэрлэжэ дүүргээ юм.

Ороо һото ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри урда жэлнүүдэйхиһээ эмхитэйгээр ябуулагдабашье, республикымнай олохон районуудай ажахынууд ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. Илангаяа Зэдын, Яруунын, Загарайн, Сэлэнгын, Хяагтын районуудай зарим ажахынууд үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ хүдэлмэрээ унжагайруулһан байна. Эндэ шалтаг олон. Нэн түрүүлэн таряа хуряаха хүдэлмэри октябриин 26 болотор үргэлжэлжэ, гүрэндэ таряа худалдаха үедэ ороо һо сэбэрлэхэ бүхы машинанууд сүлөөрөөгүй байжа һаатуулһан байха юм. Тиибэшье ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэжэ хааха хүдэлмэрээ саг болзортонь эмхидхээгүй унжагайруулаа. Илангаяа Зэдын районой ажахынуудта үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ хүдэлмэри ёһын тэдыдэ эмхидхэгдээ, эрхим шанартай үрэһэ хааһан хүнүүдые урмашуулхаар хэмжээнүүдые абаагүй байгаа.

Республикымнай олохон ажахынууд үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэ, машинагүйдөө гээгдэлдэ ороно. Жэшээлбэл, Хэжэнгын районой Загаһатын совхоздо ороо һо сэбэрлэжэ, хатааха агрегадынь буруугаар хабсаргагдаһан дээрэһээ мүнөөшье хүдэлгэгдэнэгүй. Мүн Зэдын районой Бооцын, Алцагай, Борьёогой, «Октябрьский» совхозуудта ороо һо таряа сэбэрлэдэг, хатаадаг оньһон комплекснууд баригдабашье, хүсэдөөр хабсаргагдаагүй байха юм. Тиихэдэ Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ, Хэжэнгын районой Чисаанын совхозуудта. Зэдын районой «Мир» колхоздо оньһон комплекснуудайнь ороо һо хатааха агрегадуудынь элдэб шалтагаар хүдэлгэгдэнэгүй.

Зарим ажахынууд үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэхэ хүдэлмэрээ муугаар эмхидхэһэн тула гээгдэлдэ оронхой. Тусхайлбал, Сэлэнгын районой Кировэй нэрэмжэтэ совхоз бүхы 9215 центнер үрэһэнэйнгөө оройдоол 3412 центнерыень сэбэрлэнхэй. Эндэхи тоог дээрэ ажалладаг хүнүүдэй хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй, түлбэринь таарамжатайгаар зохёогдожо тодорхойлогдоогүй, «КЗС-105» түхеэрэлгэнь һайнаар бэлдэгдээгүй байха юм. Үнгэржэ ерэхэдээ, «КЗС-105» түхеэрэлгынь дэргэдэ таряа бутаргаха машина тодхогдоһон байба. «КЗС-105» түхеэрэлгын хажууда иимэ машина тодхожо, малай тэжээл болохо таряа тээрмэдэхэдэ, үрэһэнэй ороонһондо хоро хүргэдэг амбаарай хорхой шумуул элбэгээр үдэдэг юм. Тиимэһээ үрэһэнэй ороонһоной хажуула малай тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ таряа тээрмэдэхэ гээшэ хориоултай. Энэ эрилтэ районой бусад ажахынуудта дүүргэгдэнэгүй. Дурсагдагша районой колхоз, совхозууд тарянай тоог дээрэ түймэрэй аюулые һэргылхэ талаар зохихо хэмжээ абанагүй. Мүн үрэһэнэй ороо һо бүридхэлдэ абаха эрилтэ бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Жэшээлбэл, Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо шалгалтын үедэ алар гурбан мянган центнер үрэһэнэй ороонһон бүридхэлдэ абтаагүй байгаа.

Республикымнай зарим ажахынууд үрэһэнэй ороо һо сэбэрлэһэнэй удаа, дээжыень шалгалтада эльгээхэеэ яаранагүй. Илангаяа Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын районуудай ажахынуудһаа шалгалтада үрэһэнэй ороонһон багаар асарагдана.

Һүүлэй мэдээгээр шалгагдаһан үрэһэнэй 54 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй гэжэ элирүүлэгдээ. Гүрэнэй үрэһэнэй инспекцидэ хэгдэһэн шалгалтын дүнгөөр Баргажанай, Бэшүүрэй, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын районуудта үрэһэнэй ороонһон хэмһээ үлүү шиигтэй байһаниинь тодоруулагдаа. Тиимэһээ шиигтэй үрэһэеэ хатаахын тула дурсагдагша районуудай ажахынууд бии байгаа машинануудаа хүдэлгэжэ, һалхитуулан хатааха хүдэлмэрээ үргэнөөр ябуулха ёһотой. Колхоз, совхозуудай агрономууд хадагалагдаһан үрэһээ үдэр бүхэндэ шалгажа, шанарыень тодорхойлжо байха уялгатай.

Мүнөө үедэ ургаха шадалгүй үрэһэтэй ажахынууд гүрэнэй жасаһаа ороонһоёо һэлгэжэ, сэбэрлэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Таряа тушаажа абадаг пунктнуудта сэбэрлэгдээгүй үрэһэн, ороо һо тарянишье элбэгээр нөөсэлэгдэнхэй. Тус пунктнуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд үрэһэнэй ороо һо, мүн юрын таряа сэбэрлэхэеэшье яаранагүй. Таряа тушаажа абаха зарим пунктнууд ороо һо сэбэрлэхэ машина, түхеэрэлгэнүүдые бэдэрхын орондо бии байһанаа худалдана. Жэшээлбэл, Бэлюутын пункт[illegible] «СМ-4» түхэл[illegible] шинаяа Сэлэнг[illegible] най районой [illegible] худалдаһан ба[illegible] Заудагай реал[illegible] да хабсаргагд[illegible] «КЗС-40» ту[illegible] нөөшье бэлэ[illegible] Мүн Улаан-Ү[illegible] тодхогдоһон «[illegible] шина хүдэлгэ[illegible] лээмэнэй прод[illegible] равлени ашаг[illegible] гадуудаа бари[illegible] мүн орёо онь[illegible] нуудые худа[illegible] ажахынуудые [illegible] үрэһэ хүрэнгө[illegible] лаар зохихо [illegible] абахаар болон[illegible]

Мүнөө үедэ[illegible] нэй 19 процен[illegible] һаа сэбэрлэгдэ[illegible] руулэгдэнхэй. [illegible] хоз, совхозуу[illegible] тэд, хүтэлбэри[illegible] нэй шанар һай[illegible] ла шанга хин[illegible] той.

Республика[illegible] жэлэй ногооно[illegible] лэхэ хүдэлм[illegible] ябуулагдана. [illegible] хүдэлмэрээ ту[illegible] нарыень тодор[illegible] тэй.

Тарилга[illegible] 250,2 мянга[illegible] хартаабхын ү[illegible] хай. Тусхай [illegible] дэмнай, бүхы[illegible] лэд ехэ хуби[illegible] дэ нэрбэгдэж[illegible] дажа байба. [illegible] нууд үрэһэнэй[illegible] хүлдөөгөө. Ха[illegible] һэ гутаангүй [illegible] ла үдэр бүхэ[illegible] хи температур[illegible] нэгэл хэмдэнь[illegible] тэ табигдана.

Үрэһэн хада[illegible] сын эшэ үндэ[illegible] мэһээ үрэһэнэй[illegible] со анхарал [illegible] ёһотой.

К. С[illegible],
республик[illegible] үрэһэнэй [illegible]

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

1984 ОНЫН ... 4 ... СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта

...Эхиниинь ...а).

...Александрович ...н Альберт Ша... Садыковые Ки...гуулиин округ... Верховно Со...цональностьнуу... депутадта кан... дэбжүүлхые ...заадагшад нэгэн ...тообо.

...станок бүтээл... коллективэй ...механическа ...горнуудай бри... Матвеева үгэ ...ПСС-эй ЦК-гай ... гэшүүн, КПСС-...екретарь К. У. ...СССР-эй Вер...дэй депутадта ...дэбжүүлхые ду...на. Цехэй то... Н. В. Лукь...роной гүрэнэй ...зургаанай ...дидадаар нэр...

...хүдэлдэг ком...уулай бригада ...лэй гурбан жэ... үнгэрhэн жэ...арада дүүргээ ... ЦК-гай де...3 он) Плену... үндэhэлэн, ... жэлдэ үйлэд...абарииe үлүү...е, харин квар-талайнгаа түсэбые СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын үдэр болотор дүүргэхые шиидээ.

Константин Устинович Черненко болон **Нина Васильевна Лукьяновае** Саратовска областиин Ленинскэ hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн дуугаар тогтообо.

Новгородско областиин Батецка районой «Верный путь» колхозой суглаан дээрэ ажахын правлениин түрүүлэгшэ Е. И. Ульянов үгэ хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиевые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ дурадхал оруулhан байна.

Звеное даагша Б. А. Удалов энэ кандидатурыень дэмжээд, колхозой механизатор С. А. Лукинние депутадта кандидадаар мүн лэ нэрлэбэ.

— Хүдөө ажахыда ажалай эмхидхэлэй түрүү онол арганууды нэбтэрүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд манай бэелүүлхэ хэрэг болоно гэжэ тоолонобди, — гээд тэрэ хэлээ. —Шухала зорилгые шиидхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулхые оролдонобди. Механизатор С. Лукин манай амжалтануудта ехэ габьяатай юм.

Гейдар Алиевич Алиев болон **Сергей Александрович Лукинние** Новгородско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн дуугаар тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлhэн суглаан Орловско барилгын управлениидэ hайндэрэй шэнжэтэйгээр, бүтэмжэтэй hайн оршон байдалда үнгэрөө.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгэ ажал ябуулгымнай програм-ма болоно гэжэ тоолонобди гээд управлениин парткомой секретарь В. Д. Хахичев хэлэбэ. Управлениин коллективэй үмэнэhөө үгэ хэлэгшэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Воротниковые Орловско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Управлениин малярнуудай бригадир Л. С. Ададуровае энэл округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар мүн лэ нэрлэхые дурадхаhан байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада арбан жэл соо дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор үлүүлэн дүүргэнэ. Бригада табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэбые СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын үдэр болотор дүүргэхые уялгалаа.

Виталий Иванович Воротников болон **Лидия Семеновна Ададуровае** Орловско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн дуугаар тогтооhон байна.

Пензенскэ тоолон тодорхойлолгын электронно машинануудай заводой коллективэй үмэнэhөө токарь-тошиилдогшо К. П. Урешов КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачевые Октябрьска hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаба. Хорин табан haa дээшэ жэл соо заводто хүдэлжэ байhан предприятиин радиоаппаратурые хабсаргагша А. В. Масловa оронoй гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар нэрлэгдээ. 1984 ондо ажалай бүтээсые түсэбhөө гадуур нэгэ процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые социалис уялгануудаар хараалагдаhан хэмжээнhээ 0,5 процентээр хямдаруулха гэhэн харюусалгатай шиидхэбэри коллектив абаба.

Михаил Сергеевич Горбачев болон **Анна Васильевна Масловае** Октябрьска hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн дуугаар тогтоогоо.

СССР-эй ГАБТ-да болоhон суглаан дээрэ театрай парткомой секретарь РСФСР-эй арадай артист Ю. В. Григорьев үгэ хэлэбэ.

— Ехэ театрай коллектив үндэр оюун ухаан бодолой, hайн hайхан зан ябадалай шэнжэ шанарнуудые бүрилдүүлэн хүмүүжүүлгэдэ социалис соёлой ба искусствын үүргые дээшэлүүлхэ талаар партиин табиhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ али бүхы талаарнь нүлөөлхые оролдоно, —гэжэ тэрэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришинние депутадта кандидадаар дэбжүүлхые үгэ хэлэгшэ дурадхаhан байна.

Энэ дурадхалые дэмжаhэн РСФСР-эй габьяата артист В. А. Мальченко оперын солистка, СССР-эй арадай артистка Т. И. Синявскаяе депутадта кандидадаар мүн лэ дэбжүүлбэ.

Виктор Васильевич Гришин болон **Тамара Ильинична Синявскаяе** Москва хотын Свердловско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэhэн тогтоол суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталагдан абтаа.

Коми АССР-тэхи эгээл ехэ «Воргашорская» шахтын горнягуудай хамтын суглаан баярай оршон байдалда болобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон хурдан түргэнөөр малталга хэдэг шадабаритан, энэрхы сэдьхэлтэй нүхэр байhанаа харуулhан проходчигуудай бригадир Н. А. Рожков эндэ гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудаар нэрлэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тогтоолой, СССР-эй Верховно Соведэй юhэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр коллективэй урда табигдаhан зорилгонууд тухайда үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ. Ороной элшэ хүсэнэй программые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулан, «Воргашорская» шахтын горнягууд 1984 өндо түсэбhөө гадуур 150 мянган тонно нүүрhэ малтаха уялга абаа.

Андрей Андреевич Громыко болон **Николай Алексеевич Рожковые** Комсомольско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн hаналтайгаар шиидхэбэ.

Тулын В. М. Рябиковай нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой коллективэй суглаан дээрэ автоматчигуудай бригадир Н. С. Барбасов үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповые Центральна hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаhан байна.

— Юрий Владимировичай нэрэ бүхы орон доторнай, бүхы совет арадта үргэнөөр мэдээжэ юм, — гэжэ бригадир хэлээ. —Үнэн сэхэ ленинец, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша коммунис залан сэхэ байhaараа, буурашагүй эршэ хүсөөрөө, эмхидхэхы бэлиг шадабаряараа, коммунис суртал hургаалнуудай илан мандахын түлөө шэн габьяата тэмсэлээрээ ажалша хүнүүдэй халуун дурлалда хүртэнхэй. Ажабайдалай ба политическэ ехэ hургуули гараhан Юрий Владимирович бүхы хүсэеэ, бүхы түйлай ехэ дүн дүршэлөө, эрдэм мэдэсээ социалис Эсэгэ оронойнгоо социальна ба экономическа хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, совет хүнүүдэй ажабайдалые улам hайжаруулгада, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ элсүүлнэ. Ю. В. Андропов уласхоорондын байдалые hайжаруулха, ядерна дайнай hүжэрэлгын аюулые зайсуулан сараха талаар КПСС-эй ба Совет гүрэнэй бата, залан сэхэ хараа шугамые эдэбхитэйгээр бэелүүлнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Машина бүтээгшэд шэн габьяата ажалаараа Юрий Владимировичые өөhэдынгөө депутадта кандидадаар нэрлэхэ хүндэтэ эрхэ олобо гэжэ предприятиин парткомой секретарь В. А. Румянцев, дайнай ба ажалай ветеран С. Г. Чистяков болон бусад энэ дурадхалые халуунаар дэмжэхэдээ хэлэбэ. Табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбтэ даабаринууд болзорhоо урид дүүргэгдээ. «Тоолон тодорхойлолгын түбэй» шэнжэтэй станогууд болон рободууд — шэнэ техникэ заводто амжалтатайгаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Бригадна подрядан гуримаар хүдэлдэг коллективүүдэй тоо ургана. Энэнь ажалайнгаа эршые саг үргэлжэ үргэдхэхэ, КПСС-эн ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй табиhан эрилтын ёhоор үйлэдбэриин нөөсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ арга олгоно.

Кузнечнэ цехэй заhабарилагшадай бригадир В. Н. Шороховые ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар мүн лэ дэбжүүлхые эндэ дурадхаhан байна.

Юрий Владимирович Андропов болон **Виктор Николаевич Шороховые** Центральна hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан нэгэн hаналтайгаар тогтообо.

Псковско хүндэ электрогагналгын түхеэрэлгэнүүдэй заводой коллективэй суглаан дээрэ тусхай конструкторска бюрогой партийна организациин секретарь О. Д. Зелинская трибунада гарахадаа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Г. В. Романовые депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаа.

1984 ондо ажалай бүтээсые түсэбhөө гадуур нэгэ процентhээ бага бэшээр дээшэлүүлхые туйлахын, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулхын, түхеэрэлгэнүүдые удаан саг соо хүдэлгэхын түлөө мүрысөөнэй үүсхэл гаргаhан фрезеровщик Н. А. Попов ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар нэрлэгдэhэн байна.

Григорий Васильевич Романов болон **Николай Александрович Поповые** Псковско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхые суглаан тогтоогоо.

Декабриин 30-да союзна республиканuудта болоhон суглаанууд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд нүхэд **Динмухамед Ахмедович Кунаев, Михаил Сергеевич Соломенцев, Дмитрий Федорович Устинов, Владимир Васильевич Щербицкий** элдэб округуудhаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадууд нүхэд **Петр Нилович Демичев, Владимир Иванович Долгих, Василий Васильевич Кузнецов, Борис Николаевич Пономарев, Виктор Михайлович Чебриков, Эдуард Амвросиевич Шеварднадзе,** КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар нүхэд **Михаил Васильевич Зимянин, Иван Васильевич Капитонов, Егор Кузьмич Лигачев, Константин Викторович Русаков, Николай Иванович Рыжков** гэгшэдые ажалшадай түлөөлэгшэд өөhэдынгөө депутадта кандидадуудаар нэрлэhэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаhан суглаанууд болохо үргэлжэлhөөр.

(ТАСС).

...Д—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА ...АЙ ЗОРИЛГОНУУД

...хангалга хадаа ...хүдэлмэришэдые ...хангалгын нэ...убинь болодог. ...тиин захиргаан ...илхын урда тээ ...югоор хангаха ...ябуулгануудайн...рик табижа ба-...

...онуудай үбэл-... районой дотор ...0 отарада 132 ...хонид, 97 гүүр-... haалиин фер-... мянган эбэр-... тэрэшэлэн 15 ...3500 адуу мо-...гдаха байна. ...дын баялиг 1290 ...ргагданхай гэ-...

...най ядамаггүй ...хүрэхэ үбhэ тэ-...жа абтаа hэн. ...ша үбэлжэлгын ...римтайгаар, ам-...дабажа гараха ...е мал ажалай ... үүргэ харюу-...рдалтагүй гэжэ ... гэхэдэ, бидэ-...дэлмэрилэгшэд, ...ажалтай мал-...сагые ашагтай-... урма зоригы-... талаар ажа-...тэ, хэрэглэмжэ-...ажа байха зэр-...

...до гүрэнэй 38, ...рбан стационар-...эл арбан нэгэн ...хүдэлгэгдэнэ. ...хүдөөгэй ажал-... байха уялга-...үүдэл кино-тү-...хы ажахынууд-...эдэнэр нюта-...муудай батал-...ажахынуудайнь ...холын фермэ, ...малшадта ошо-...

Гадна хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой, мүн манай киносетиин нүүдэл кино-түхеэрэлгэнүүд болон райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагай автоклуб долоон хоногтоо нэгэ дахин малшадай үбэлжөөнүүдээр ябажа ерэдэг гуримтай.

Байгша оной эхинhээ хойшо районой мал ажалай хүдэлмэришэдтэ 444 киносеанс харуулагдажа, дүн хамта 20937 хүн киногоор хангагдаа гээшэ. Уран hайханай фильмүүдhээ гадна малшадта үйлэдбэриин тусхай киножурналнууд, дурдабал, Сибирьтэхи мяханай мал ажахы, искусственна үрэжүүлгэ, мал ажалай комплекснуудтахи ажалай түлөөhэнэй шэнэ гурим болон тэжээл бэлэдхэлгээр, хонидые шахан таргалуулгаар, мүн бусадшье тематикаар харуулагдаа юм.

Хонишодой буусанууд үбэлдөө, зундаашье тааруу hуудалтай байдаг гээшэ. Иланхаяа үбэлжөөнүүдынь бүхыдөө шахуу электрын элшэ хүсэ абадаг тула хонишод сүлөө сагтаа ажахынгаа түб тосхоной ажаhуугшадhаа өөрэгүй телевизорээр шэнэ фильмүүдые харадаг байна гэжэ тэмдэглэлтэй.

Байгша үбэлжэлгын үедэ, нёдондонойхидол, малшадые комплексно аргаар хангалга эмхидхэгдэнхэй. Тэрээндэ ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай, медицинын, худалдаа наймаанай, соёл-гэгээрэлэй, болон кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд элсүүлэгдэнэ. Тиихэдээ дурсагдагша мэргэжэлтэд hарадаа хоёр дахинhaa үсөөн бэшээр малай томодхогдомол гүүртэ, hү hаалиин фермэнүүдээр ябажа ерэдэг.

Гүүртэ, фермэнүүдээр кино харагшадай тусхай булангууд эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ киномеханигууд харуулагдаха фильм тухай ажалшадта хөөрэжэ үгэдэг. Мүн уран hайханай али нэгэн фильмын урда тээ 1,2 бүлэгhөө бүридэhэн мал ажалай түрүү дүй дүршэл тухай киножурнал харуулагдадаг юм. Имэрхүү кадрнуудаар манай киносеть яhала хангагданхай гээшэ.

Стационарнашье, нүүдэлшье бүхы кино-түхеэрэлгэнүүдэйнгээ жэгдэ hайнаар хүдэлгэгдэхын тула бидэ нютагуудтахи соёлой эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, тэндэхи партийна эмхинүүдэй секретарьнартай болон сельскэ, сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэртэй нягта холбоо барисаатайгаар ажалаа ябуулнабди.

Хүдөө нютагуудта, мүн мал ажалай гүүртэ, фермэнүүдээр саг соогоо фильм харуулха хэрэгтэ автотранспортын жэгдэ hайнаар хүдэлхэ ушар ехэ нүлөөтэй байдаг. Теэд мүнөө үедэ манай кинофикациин зүгhөө фильмүүдые хүдөөгөөр тарааха хэрэгтэшье бензин дуталдана. Энэл ушарые бүтэмжэтэйгээр шиидхэхэ шухала. Миний hанахада республикын Хүдөө ажахын министерствээр районоймнай агропромышленна комплексын фондhоо бензин гаргашалжа боломоор ха. Юуб гэхэдэ, манай гол ажал — хүдөөгэй ажалшадые соёлой талаар хангалга болоно ха юм.

Гадна республикын кинопрокат манай хэрэглэмжые гүйсэд хангажа, шэнэ фильмүүдэй нариншье, үргэншье кинолентнүүдые эльгээжэ байха ёhотой.

Ниитын мал ажалhаа абтадаг ашаг шэмые арьбадхажа, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ хубита нэмэриеэ оруулжа байhан мал ажалай хүдэлмэришэдые байгша үбэлжэлгын үедэ саг соогоо, шанар hайнтайгаар хангажа байхын тула, манай районой киногой хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэл оролдолгоёо зорюулха байна.

Н. ГРИГОРЬЕВ,
Хяагтын районой киносетиин директор.

ДЭМБЭРЭЛТЭЙ УУЛЗАЛГА

Буряадай элитэ уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевич Номтоев тоонто нютаг Хөөрхэеэ зорижо ерэбэ. Ушарынь хадаа түүхын болон соёлой дурасхаалта хүшөөнүүдые хамгаалха бүлгэмэй даалгабаритай байгаа бшуу.

Хөөрхын эхин шатын hургуулиин hурагшадтай уулзалга эмхидхэгдэжэ, тэндэ Ц. Н. Номтоев, мүн нютагайхидай зүгhөө дайнай болон ажалай ветеран Д. Б. Базаров гэгшэд уригдаба.

Түрүүлэн Ц. Н. Номтоев үгэ абажа, зорижо ерэhэн ушараа hурагшадта хөөрэбэ. Нютаг бүхэндэ бии байhан хүшөөнүүд олониитын нюдөөр сахигдажа, юрын юумэн болошоhон ушарнууд энэ тэрэ нютагуудта дайралдана гэжэ нүхэр Ц. Н. Номтоев зааба.

Холошье ошолтогүй, «Первомайский» совхозой түб Эдэрмэг hууринда буряад совет уран зохёолой үндэhэ hүури табигшадай нэгэн Хоца Намсараевич Намсараевта бодхоогдоhон хүшөөгэй hууриин hанаhанда хүрөөгүй гэжэ хэлээд, ойрын сагта совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, нютагайхидайнь тус хүшөөе гоёожо, хүсэндэнь оруулха болоhон тухай дурдаба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда унагшадта бодхооhон Хөөрхэдэхи хүшөөгэй хэды зохидхоноор шудхагдаhан, хүнэй нюдэ буляама алтан үзэгүүдээр hиилэгдэнхэй байбашье, түхэреэн жэл соо ото анхарагдажа байнагүй, ушарhаа ушарта hэргээгдэнэ бэшэ гү? Ушар нимэhээ, hургуулиин hурагшад бүлэг бүлэгөөрөө хубааржа, зунайнгаа амаралта соогуур таримал модонуудые болон сэсэгүүдыень уhалжа, хойноhоонь харууhалжа байха hайн hайхан уялга даажа абаха ёhотой бэшэ гү? Цокто Номтоевичой энээн тухай асуухада, hурагшад нэгэн дуугаар баhал «зүб» гэлдэжэ, харюусалгатай болоhоноо мэдэрэн hууга hэн.

Ингэжэ бага балшар наhанhaa ниитын хэрэгтэ хабаадажа hураха гээшэ саашадаа ургаха, болбосорхо хэрэгтэ баhа нэгэ «жолоо» болоно, хүдэлмэридэ даддаамжа болохонь дамжаггүй гэжэ поэт тэмдэглэбэ.

Ц. Н. Номтоев өөр тухайгаа хөөрэжэ, жэшээнь, эдир наһандаа яажа hургуулида ошоhоноо, хэды багтань зохёол бэшэжэ эхилhэнээ, хэды жэлдэ багшалhанаа, мүн Эсэгэ ороноо фашизмhаа хамгаалалсаhан тухайдаа тон hонирхолтойгоор аад, тоб гэмээр хөөрэжэ hонирхуулаа.

— Асуудал бии гү? — гэжэ hурахадань, тэндэhээ хэншээшье түрүүлэн, 2-дохи классай hурагша Э. Дабаева гэгшэ бодожо:

— Та мүнөө юу бэшэнэбта? — гэжэ ехэ зоримгойгоор асуужархиба. Мүн энэ зэргын хэды асуудалнуудта поэт эли тодо харюу үгэжэ, hурагшад сэдьхэлээ ханабад.

Дайнай болон ажалай ветеран Дамдинжап Бимбаевич Базаров үгэ хэлээ.

— Эдир бага наhанhaa эрдэм бэлиг шудалжа, Эхэ оронойнгоо эрхим түрүү хүбүүд, басагад бологты! Эхэ оронноймнай огторгой хэзээдэ сэлмэг, элшэтэ хурса нарамнай хэзээдэ хиртэшэгүй, элшэ туяагаар мандан байхань болтогой! — гэжэ нютагай үбгэн үреэл табиба.

Д. ДОРЖОГУТАБАИ.

ГРУЗИИН В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ политехническэ институдай химиин кафедрын эрдэмтэд хүдөө ажахынхидта туhаламжа хүргэбэ. Тэдэнэй зохёоhон түхеэрэлгээр сэбэрлэгдэhэн уhые Очамчирска районой Киндгскэ теплицэ комбинадта туршажа үзэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбадахи үдэр бүхэндэ теплицэ соохоо 20 тонно үгэрсэ, помидор суглуулагдана. Овощ ургуулагшад Светлана Шаматова (баруун гарhаа) Жанна Шипия хоёр ургаса хуряажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...үедэ хүдэлhэн, hамгантаяа, хүбүүнтэеэ хамта тэн... совет багша Владимир Перышкин Эхэ ороноо, ...отоёо hая бусажа ерээ. Американ ээрхэг түрэлгын эхилхэдэ ороной ниислэл Сент-Джорд... байhан юм.

...ХАРАҺАН ...НЭЙ ГЭРШЭ

... манай багшана-...ютагай hургуули-...ланарые бэлдэхэ, ...улинуудта шэнэ ...удые зохёохо-...ха ёhотой байгаа ...ладимир Перыш-...

... хүн зон бидэ-...игаар, үнэн зүр-... hэн. Шэнэ бай-...хадань туhалhан ...ые тэдэнэр ехэ-... бэлэй. Бидэ-...а Кубын, ГДР-..., Болгариин тү-...хүдэлөө. Сент-...түрүүшынгээ хэ-... үгэжэ эхилhэн ...улиин багшана-...агшадай — ми-...ганинарай урин ...хэзээдэшье мар-...ус hургуулиие ... олонхинь Со-...а hурахые сэдь-хэлэг hэн. Ленинэй, Октябриин революциин орон байhан тулань Совет гүрэн тухай шадаал hаа ехэ юумэ мэдэжэ абахые тэдэнэр оролдодог юм.

Гренадынхид революциин туйлалтануудаар, хүдэлмэригүйдэлгэтэй, үзэг бэшэггүйдэлгэтэй амжалтатай тэмсэлэй ябуулатдажа, газарай реформо хэгдэжэ байhaарнь омогорходог бэлэй. Эдэ демократическа туйлалтануудта хабаатай байhанаа хүн бүхэн мэдэрдэг hэн. 1984 оной мартда Гренадада революциин 5 жэлэй ойе баярай оршон байдалда тэмдэглэхэ гэжэ байгаа. Тэрэ жэл ороной түүхэдэ онсо жэл болохо hэн. Бүхы хүн зоной hуралсалай жэл гэжэ тэрэ соносхогдоhон юм. Залуу, революционно Гренадын хүн зон ажаллажа, hуража, шэнэ байдал байгуулжа байгаа. Арадай засаг, Эхэ оронойнгоо эзэн байха гээшэ юун гээшэб гэжэ хүнүүд мэдэрhэн байгаа. Харин мүнөө сүлөөтэ Гренада американ сэрэгшэдтэ дэбhэгдэбэ бшуу.

Баригдажа байгаа аэропортhоо холо бэшэхэнэ, гүбээ дээрэ манай гэр оршодог hэн. Олтирогто дүтэлжэ ерэhэн корабльнууд дээрэhээ вертолёдууд болон самолёдуудай дэгдэжэ, ниислэлэй байрын кварталнуудые буудажа эхилхыень бидэ сонхоороо хараабди. Ээрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлдэ бодохые «Свободная Гренада» радиостанциин диктор уряалба. Тиин Гренадын багахан армиин муугаар зэбсэглэгдэhэн солдадууд болон арадай милициин отрядууд буу зэбсэгээр хангагданхай американ дээрмэшэдтэй дайлалдажа эхилээ. Гал түймэрэй утаан огторгойе бүрхөөбэ. Үйлсэдэ ябаhан хүнүүдые буудажа байhан летчигуудай нюурай харагдахаар доогуур вертолёдууд ниидэжэл байгаа. Манай хараhаар байтар «Свободная Гренада» радиостанциин байшан ба психиатрическа госпиталь hандаргагдаа hэн.

Гэр бүлөөрөө арай шамай гэжэ Совет посольстводо хүрэжэ ерээбди. Уданшьегүй американ ябаган сэрэгшэд тэрэнэй байшангые хүрэлжэрхёо. Посольстводо уhан бага hэн. Үдэртөө нэгэ хүндэ литр уhан табигдажа байгаа. Эдихэ юумэн дуталдаа, электрын элшэ хүсэн үгы байгаа. Генератортай движок хүдэлгэхэ гэхэдэмнай, посольствымнай байшан ракетээр буудагдажа тэhэрээ. Аза талаан болоходоо, нэгэшье хүн хохидоогүй hэн. Манай дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд ехэ тэсэмгэй, эрэлхэг зоригтой байжа, баймианда байhан бүхы хүнүүдые гаргажа шадаа.

Ябуулхынгаа урда тээ үнгэрхэдөө эхэнэрнүүдые, үхибүүдые мүшхэнэй, нэгжэhэн байна. Бидэнние айлгажа hүрдөөхые туршаа, теэд хэмнайшье тээлмэрдээгүй.

Гренадада байhан «нютагайхидайнгаа ами наhые абархын» тула иимэ ябуулга хэнэбди гэжэ бэеэ аршалжа шадахагүй олтирогто доботолон ороод байхадаа, американ ээрхэг түримхэйшүүл баталаа hэн. Американ студентнүүдэй байдаг гэрhээ миил хэдэн арбаад метртэ манай бүлэ ажаhуудаг байгаа. Тэдэнэрэй номоо үзэхэдэнь хэншье hаад хээгүй, тэдэнэй ами наhанда хэншье аюул тохёолдуулаагүй юм. Харин тэдэнэй «абарагшадынь» булимтаран ороhоной hүүлээр хэдэн үдэр үнгэрhэн хойно өөhэдынгөө гол «зорилго» тухай hанаандаа оруулжа, студентнүүдые хамгаалхын тула харуул табиhан байна.

Олтирог дээрэ баригдажа байhан уласхоорондын аэропорт сэрэгэй зорилго бэелүүлхэ байгаа гэжэ президент Рейган баталаа hэн. Энэнь аргагүй худал хуурмаг юумэн болоно. Өөрын промышленностьгүй дээрэhээ hүүлшынгээ саг болотор Гренада хүршэ гүрэнүүдhээ бүхы юумэ худалдан абадаг байгаа. Тиимэhээл энэ орондо гадаадын гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо тогтоохо хэрэгтэй hэн. Шэнэ аэропортын нээгдэхэдэ, аяншалагшадай олоороо ерэхэдэнь, ороной экономикын хүгжэлтэдэ түлхисэ болохо гэжэ гренадынхид ехэтэ найдаhан юм.

Мүнөө Гренадада американ ёhoор ажаhууха «эрхэ сүлөө» хүсөөр баадхагдаба бшуу. Харин США-гай засаг захиргаан хии хооhон баталамжануудаа орхёод, өөhэдынгөө холын түсэбүүдые бэелүүлхын тула аэропорт барижа эхилхэ гэнэ.

...Миний 7 наhатай Саша хүбүүн hүниндөө буудалдаа хаража зүүдэлээд, хашхарна. Сент-Джорджесто бидэнэртэй хүршэ ажаhуудаг Бом гэжэ нэрэтэй нүхэр тухайнь hанаата болоноб.

(АПН).

Кишинев.

Уласхоорондын харилсаа холбоон

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ УНИВЕРСИТЕДТЭ

Москвада 1960 ондо байгуулагдаhан сагhaa хойшо П. Лумумбын нэрэмжэтэ Арадуудай хани барисаанай университет (УДН) дэлхэйн 107 ороной 12 мянганhaa дээшэ мэргэжэлтэдтэ «ажабайдалай путевко» үгэhэн байна. Тэдэнэй олониинь оронуудайнгаа арадай ажахын элдэб hалбаринуудта ехэ тушаалнуудые эзэлдэг.

Хүгжэжэ байгаа оронуудта мэргэжэлтэдые бэлдэхэдээ, тэдэнние мэргэжэл шадабарида гансал hургадаг бэшэ, мүн хүдэлхэ оронуудайнгаа географическа ба социально-экономическа эрхэ байдалда эрдэм мэдэсээ хэрэглэжэ hургахые оролдодог байна. Тиимэhээл университедэй хүдөө ажахын факультедэй мэргэжэлтэд халуун оронуудта хүдөө ажахые хүгжөөлгын онсо илгаануудые үргэнөөр шэнжэлдэг байна. Кубын республикын Лас-Вильясэй Түбэй университедэй болон ГДР-эй К. Марксын нэрэмжэтэ университедэй Халуун оронуудай хүдөө ажахын институдай мэргэжэлтэдтэй харилсаа холбоо бэелүүлдэг байhаниинь ехэ ашаг үрэтэй байна. hонирхолтой материал-слайдуудые, зурагуудые, гербаринуудые Кубын ханинар Арадуудай хани барисаанай университедтэ бэлэглээ hэн. Научна командировконууд курсовой ба дипломно хүдэлмэриин темые үргэдхэхэ, хүгжэжэ байгаа оронуудhаа ерэhэн мэргэжэлтэдые бэлдэлгын хэмжээе дээшэлүүлхэ арга олгоhон байгаа.

Эрхэ сүлөөгэй олтирогой баян ургамалтай танилсахадаа, совет мэргэжэлтэд студентнүүдтэ учебнигүүдые бэшэхэ гэжэ шиидээ hэн. Бүхыдөө нимэ 15 учебник хэблэгдээ. Гансал СССР-тэ бэшэ, харин социалис бусад оронуудта тэдэнэр хэрэглэгдэдэг. Мүнөө «Халуун оронуудай эрхэ байдалда цитрусовэ ургамалнуудай хоротой шумуулнууд ба үбшэнгүүд, тэдэнэртэй тэмсэхэ хэмжээнүүд» гэhэн hуралсалай носоои хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байнхай. Энэ ном хадаа ГДР-эй, Кубын ба СССР-эй элитэ ехэ эрдэмтэдэй хамтын хүдэлмэриин дүн болоно. ГДР-тэ немец, ород ба испан хэлэнүүд дээрэ энэ номынь хэблэгдэхээр хараалагдана. ГДР-эй, ЧССР-эй болон СССР-эй мэргэжэлтэдэй хабсаадалгатайгаар үшөө нэгэ учебник бэлдэгдэнэ.

ГДР-эй ба Кубын мэргэжэлтэдэй бүтээhэн hуралсалай фильм университедэй багшанарай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Халуун оронуудай ургамалай аймагые хамгаалха шухала темэдэ тэрэнь зорюулагданхай.

Өөhэдынгөө научна арга шадал болон уласхоорондын харилсаа холбооной булюу hайн талые хэрэглэжэ, Арадуудай хани барисаанай университедэй олон хүн зонтой коллектив — 1300 гаран багшанар СЭВ-эй гэшүүн оронуудта түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдые hургахые оролдоно.

Людмила ПОСПЕЛОВА,
(АПН).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

НАРАНАЙ ЭЛШЭ ХҮСЫЕ ХЭРЭГЛЭНЭ

ПРАГА. Шумавын үзэсхэлэн hайхан хадануудта оршодог «Хуранев» гэжэ отельдэ наранай элшэ хүсэн уhа халаахын ба байра дулаасуулхын тулада хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй хушалта дээрэ наранай коллектор тодхогдонхой.

ЧССР-тэ наранай элшэ хүсые улам үргэнөөр хэрэглэдэг боложо байнхай. Республика дотор жэлдээ 180 үдэрынь наратай сэлмэг байдаг юм. Тиимэhээл Нови-Замки хотодо «Электросвит» заводто арадай ажахын элдэб барилгануудые дулаасуулха зэргэтэй гелио-түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилдэг болонхой. Жэшээнь, мүнөө жэлдэ 30 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай наранай коллекторнүүд бүтээн гаргагдаhан байна. Табан жэлэй дүүрэтэр энэ тоо хоёр дахин олошорхо юм.

Республикын зарим госхозууд болон хүдөө ажахын кооперативуудта наранай элшэ хэрэглэжэ туршаhаниинь өөрыгөө харюулhан байна. Мал ажалай фермэнүүдтэ коллекторнүүдые хэрэглэхэдэнь, электрын элшэ хүсэнэй гаргашые 75 процентээр доошолуулха арга олгоо. Гансал энэ табан жэлдэ нимэ аргаар 69 мянган тонно түлишэ алмагдаха гэжэ тоолон гаргагданхай.

ТҮМЭР ЗАМУУДТА — ШЭНЭ ЭЛЕКТРОВОЗ

БУДАПЕШТ. Ниислэлэй машина бүтээлгын «Ганс-Маваг» гэжэ комбинадта олоор бүтээгдэжэ эхилhэн электровозууд ашаа ба хүнүүдые зөөлгые түргэдхэхэ, тэрэнние бүри алмалтатай болгохо арга олгохо юм. Шэнэ локомотивай двигатель урдынхиhаа хүсэтэй, ашаглахада hураггүй найдамтай байха.

Мүнөө үедэ ВНР-тэ республикын түмэр замай табанай нэгэ хубинь — 1,5 мянган километр зам электрижүүлэгдэнхэй юм.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

ШЭНЭ 1984 ОНДО ОРООД БАЙХАДАА...

Советскэ Союзай ба социалис бусад оронуудай шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлэй түүхэдэ үнгэрһэн 1983 он онсо һуури эзэлхэ байна. Совет арад нёдондо жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараба. Түрэл Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ үшөө нэгэ айхабтар шухала алхам хэгдэбэ гэжэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябрьска (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохидуулан, ажахынуудые социалис ёһоор хүтэлбэрилгэ һайжаруулха, ажалай эмхидхэл болон журамые, кадрнуудай харюусалга шангадхан дээшэлүүлхэ харата зорюулагдаһан хэмжээ шугамые бэелүүлжэ эхилһэнэй ашаар яһала һайн үрэ дүнгүүд түйлагдажа байна. Экономическа хүгжэлтымнай дабшаса түргэдөө, шанарайшье талаар түйлалта хэгдээ, промышленна ба хүдөө ажахын продукцинуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлээ, хүн зоной байдал олзо доход ехэ болоо. 1983 ондо оронойнмай национальна доход 3,1 процентээр, промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн — 4 процентээр, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ — 3,6, ажалай бүтээсэ — 3,5 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Советскэ Союзай дотоодын ба гадаадын политикые партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябрьска (1982 он) ба июнин (1983 он) Пленумүүдэй хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ажал ябуулгые декабриин 26—27-до Москвада болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленум гүйсэд дүүрэнээр һайшааба. Пленум дээрэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй ба СССР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджедэй проектнүүд хараган һайшаагдаад, һүүлдэнь СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ баталагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэлэхэ үгын текстэй анхаралтай танилсаба. Текст дотор арадай ажахые саашадаа хүгжөөлгын гол шэглэлнүүдээр үгтэһэн гүн гүнзэгы сэгнэлтэнүүд ба тобшолонуудые тэдэнэр нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэжэ, баталан абтаһан тоггоол дотороо хэлэһэн энэ үгыень партиин ба Совет гүрэнэй энэ үеын социально-экономическа политикые эли тодоор харуулжа байһан политическэ айхабтар шухала документ мүн гэжэ сэгнэбэ. Нүхэр Ю. В. Андроповой табижа байһан экономическа хойшолуулагдашагүй ба холын хараата зорилгонууд бүхы партиин, совет ба ажахын бүхы органуудай, ниитын эмхинүүд болон ажалша коллективүүдэй ажал ябуулгын үндэһэ һуури болгогдожо, коммунист бүхэнэй дүүргэхэ айхабтар шухала уялга болохо ёһотой.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшаан дэмжэһэн байха юм. Түсэб ба бюджедэй проектнүүд хадаа партиин экономическа стратегидэ сүм харюусаха зуураа, ниитын үйлэдбэриин саашанхи хүгжэлтэ ба ашаг үрынь ургалтые, арадай байдал һуудалай һайжаралгые тодорхойлно, оронойнгоо оборонно хүсэ шадалые үндэр хэмжээндэ байлгахын тулада хэрэгтэй бүхы юумэнүүдые хараална гэжэ үгэ хэлэһэн депутадууд тэмдэглээ.

«Зээрхэг түримхэй империалис хүсэнүүдэй гэмээр уласхоорондын байдалай эрид шанга, шахардуу боложо байһан энэ үедэ гүрэнэй түсэбые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ гээшэ гансахан уялга бэшэ, харин совет хүн бүхэнэй, ажалша коллектив бүхэнэй, партийна ба ниитын организаци бүхэнэй патриот ёһоной нангин уялга болоно» гэһэн нүхэр Ю. В. Андроповой мэдүүлгэдэ совет хүнүүд тодорхой шэнэ ажал хэрэгүүдээрээ, түйлалтануудаараа харюусаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй ба СССР-эй Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин дүнгүүд шэнэ жэлэй гарахын урда тээхэнэ дэлхэйн олониитын гол анхаралда байба. Совет хүнүүдэй эжабайдалда хабаатай шухала асуудалнууд Ленинэй партиин хараа шугамуудай зүб байһанда этигэн найдалгын оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдээ гээд олон тоото мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Манай орондо эсэргүү идхалга хэгшэдшье Советскэ Союзай амжалтануудые мэдэрхэ баатай болонхой. «Элдэб һалбаринуудай талаар үгтэһэн тоо баримтануудые 1981—1982 онуудайхитай сасуулбал, национальна бүхы продуктнуудай үйлэдбэриинь ургалтын хоёр дахинаар дээшэлжэ байһаниие харуулна. «Эдэ түйлалтанууд хадаа олон миллион совет эрхэтэдтэ, илангаяа хүдөө ажахынь байдалые һайжаруулгада ехэ удха шанартай, продуктнууд ехээр үйлэдбэрилэгдэжэ, хэрэглэгдэхэ эд бараа шэлэжэ абаха арга боломжын бии байһаниие, оронойнь зүб замаар дабшажа ябаһаниие гэршэлнэ»,—гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Гэбэшье 1983 ондо уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларуулагдаагүйнь харамтай. Харин нүгөө тээшээ, Рейганэй захиргаанай гэмээр дэлхэй дээрэхи байдал улам орёо бэрхэшээлтэй болобо. США-гай зэмээр Европодо ядерна зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар Женевэдэхи хөөрэлдөөн таһалдуулагдажа, уласхоорондын байдалда шэнэ бэрхэшээл тохёолдуулагдаба.

Рейганэй захиргаанай балмад муухай хараа шугамда социалис оронууд гэнэдэжэ, хохидолдо заахашье ороогүй. Прагада болоһон Варшавын Гэрээнэй гүрэнүүдэй политическэ талаар зүбшэлэй зүблөөн дээрэ, социалис долоон оронойпартиина ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй Москвада үнгэрэгдэһэн уулзалга дээрэ, аха дүү партинуудай Центральна Комитедүүдэй секретарьнуудай уулзалган үедэ социалис хани нүхэсэлэй аша туһын хэрэгүүдые аршалан хамгаалха талаар хэмжээнүүд зохёон хараалагдаһан байна.

Империализмын зээрхэг түримхэй хүсэнүүдэй амиень татаха бодото арга боломжонууд бии гэжэ гүйсэд найдамтагаар хэлэхэдэ болоно. Холбооото Штадууд дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй тэнсүүрине хүбилгэхэ шадабагүй, шадахашьегүй. Вашингтоной хараа шугам империализмын экономическа кризисэй улам доройтуулан, США-да өөһэдтэнь шанга бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна. Иимэ байдалые мэдэрхэ баатай болоһон «Нью-Йорк таймс мэгэзин» журнал иигэжэ бэшэнэ: «Шахардуу шанга байдалые һуларуулха өөһэдынгөө түбидэ үшөө нүлөөтэй байһан зандаа, экономическа асуудалнуудые шиидхэхэ ёһотойбди гэжэ диилэнхи олон европеецүүдэй тоолоно байһан үедэ Рейганэй захиргаанай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй улам ехэ болголго ба Советскэ Союзда эсэргүү ябуулганууд тэдэнэй бидэнэй хоорондо харилсаан байдахана».

Рейганэй захиргаанай гэмээр буу зэбсэг ехээр гаргалгын ямар ехэ хохидолтой хойшолонтой байһыень ойлгохо ябадал бүхы дэлхэйдэ, тэрэ тоодо Холбооото Штадуудта улам үргэдэжэ байнаар. США-гай демократическа партиин мэдээжэ ажал ябуулагша сенатор Э. Кеннеди гэгшын шэнэ жэлэй урдахана «Үлэн хоохон Америкэ» гэһэн гаршагтай элидхэл Вашингтоной толилуулганиинь үгы һониирхолтой. Тэрэнэй доторнь, тодорхойлон хэлэбэл, иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: «30-дахи онуудай «асари ехэ доройтон унасаны» үеынхидэл адли Америкэдэ үлэсхэлэн байдал эрэнхэй. Гансахан үнгэрһэн жэлдэ орон дотороо ажал хоолоор дутаалдажа байһадшье тоо хоёр дахинаар, США-гай зарим районуудта 4 дахинаар олошороо».

США-да хуулита ёһоор «үгытэй» гэжэ тоологдодог 35 миллион хүн зон түрүүшын ээлжээндэ, тиихэдэ хүдэлмэригүй гэжэ засагай зургаанай зүгһөө тоологдодог 20 миллион американецууд үлэн хооһон байдалда сронхой. Үшөө тиихэдэ ажалай биржэ дээрэ түлхисэлдөөшэд, дүүрэн үдэр соо хүдэлдэггүйшүүл энэ тоодо оруулагданагүй.

1983 ондо «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудта хүдэлмэригүй хүнүүдэй тоо улам олошороо. Тэдэ оронуудта «үлүү хүнүүдэй» тоо жэлэй эсэстэ аяар 12,3 миллиондо хүрэһэн гэхэ гү, али ажал хэжэ шадаха хүнүүдэй 11 процент болоһон байна. Хүдэлмэригүйшүүлэй эгээл олониинь—3 миллионһоо дээшэ хүн Великобританида тоологдоно. Тэрэнэй һүүлээр Италида — 2,8 миллион, Францида — 2,3 миллион, ФРГ-дэ — 2,2 миллион хүн.

Капитализмын экономическа кризисһээ уламжалан баруун оронуудай ажалшадай ажал хэхэ эрхын түлөө үргэн ехэ хүдэлөөн эб найрамдалай түлөө, ажаһууха эрхын түлөө бүхы хүн түрэлтэнэй тэмсэлтэй нэгэдэнэ. Дайнда эсэргүү хүдэлөөн урагшагүйдэн һалаа, үндыхэеэ болёо гэһэн буржуазна пропагандын хэды идхадагшье һаа, тэрэ хүдэлөөн орьёлһон зандаа. Холбооото Штадуудай харата ябуулгануудта эсэргүүгээр олониитын зүгһөө эсэргүүсэлгын ябуулганууд улам үргэнөөр хэгдэнэ. Баруун оронуудта ракетэнүүдые тараан тодхолгодо эсэргүү хүдэлөөн заахашье замханагүй. Жэшээнь, 1983 оной эсэстэ Баруун Европодо американ ракетэнүүдые тодхолгодо эсэргүү демонстрацинуудта, тодорхойлон хэлэбэл, ФРГ-дэ — 1 миллион 250 мянга, Бельгидэ —500 мянга, Англида—400 мянга, Испанида—300 мянга, Францида—250 мянган хүн хабаадаа. 1983 оной октябриин 1-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн дайнда эсэргүү демонстрацида 800 мянган хүнэй хабаадалга, тэрэшэлэн Советскэ Союзай бусад городуудта болоһон оло мянган хүнэй хабаадалгатай демонстрацинууд бүхы совет хүнүүдэй ядерна дайнай аюулые зайсуулха хүсэл эрмэлзэлые элирхэйлэн харуулаа һэн.

Эб найрамдалые миил аршалан хамгаалха бэшэ, харин улам бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые ехээр гаргалгые миил зогсоохо бэшэ, харин тэдэниие хизаарлаха ба хороохо ябуулгануудые хэжэ эхилхэ арга шадалтай байһандаа этигэл найдабаритайгаар эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд шэнэ 1984 ониие угтаба. Ядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие абаралга хадаа гансахан правительствануудай бэшэ, мүн арадуудай нангин хэрэг гэжэ тэдэ хүсэнүүд ойлгоно. Тиимэһээ тэдэнэр хүн түрэлтэнэй амгалан тайбан ба эгээн һаруул ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байна.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

Литвагай ССР-эй ниислэл Вильнюс хахад миллион хүн зонтойгоор энэ зуун жэлэй ерээд онуудта ороо юм. Литвагай эртэ урдын ниислэлэй урданай, мүнөөнэй ба ерээдүйн байдал тухай АПН-эй корреспондент Антанас РАГАЙШИС Вильнюсэй горисполкомой түрүүлэгшэ Альгирдас ВИЛЕЙКИСТЭЙ хөөрэлдэһэн байна.

УРДАНАЙ БА ХЭТЭДЭЭ ЗАЛУУ...

— Городой барилгын проектые зохёон табидаг институдай мэргэжэлтэд 2000 он болоторхи үеын Вильнюсэй генеральна түсэбые хараалаһхай гээшэ. Республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ, аласай хараа зорилгонуудые анхаралда абахада, хожомоо энэ хотодо 700 мянган хүн зон ажаһуудаг болохо, мүнөөнэй шэнэ байшангууд баригдаха, шэнэ сэсэрлигүүд байгуулагдаха, мүрэн дээгүүр шэнэ хүүргэнүүд баригдаха юм.

400—500 мянган хүнтэй хото зоной̆нгоо тоогоор эгээл тааруу гэжэ мэргэжэлтэд тоолодог. Иимэ хотодо соёлой, элүүрые хамгаалгын ба бусад эмхинүүд, амаралтын газар хүн зоной ажаһуудаг районуудта дүтэ байдаг, оршон тойронхи дайда багаар бузарлагдадаг.

Мүнөө дээрээ Вильнюс хэмжээгээрээ эгээл «тааруу» хото болоно. Тэрэ саашадаа ургаагүй һаа, бүрил һайн һэн. Гэхэтэй хамта, тэрэ ургэдэжэл байһаар. Тиимэһээ хотын ургалтые хизаарлаха асуудал шиидхэхэ болонобди. Һүүлэй 15 жэлдэ Вильнюстэ шэнэ промышленна предприятинууд баригдаагүй шахуу юм. Тиихэ үедэ хүдэлжэ байгаа фабрика, заводуудые һэльбэн шэнэлэлгэдэ олон миллион түхэриг мүнгэн жэл бүри гаргашалагдадаг.

Машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын, электротехническэ, электронно, прибор бүтээлгын, химическэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин томо предприятинууд хотодо оршодог. Станок бүтээлгын дүрбэн заводто фрезернэ, үрэмдэлгын, тошнилдолгын, мүлилгын станогууд үйлэдбэрилэгдэдэг. Эндэхи фабрика, заводуудай продукци гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүдээр дамжуулагдана, дэлхэйн 80 орондо эльгээгдэдэг. Эдэнь гэбэл, «Жальгирис», «Комунарас» заводуудай тамгатай металл отолдог станогууд, «Дована» нэгэдэлэй гарай бэлэгүүд үрэмдэлгын станогууд болоно.

Городой ариг сэбэрэй байдалые ба гадаада түхэлые һайжаруулхын тула тэрэнэй түбтэхи хэдэ хэдэн промышленна предприятинуудые гү, али эдэнэй зарим цехүүдые ондоо тээшэнь зөөхөөр хараалагдана. Агаарые сэбэр байлгахын тулада электростанцинуудта хатуу түлишын болон мазутай орондо байгаалиин газ хэрэглэгдэнэ. Хэдэхэн жэл соо хотодо 40-өөд жэжэ котельнэ усадхагдаа юм. Газаар хүдэлдэг ашаанай автомобильнууд ашаглагдана.

Вильнюсэй онсо илгаатай зүйлынь гэбэл, иимэ юм: промышленна предприятинууд тусгаар таһалагдаһан газарта баригдадаг болонхой. Хүнүүдэй байха шэнэ районууд шэмээ шуугаагүй газарта түбхинэнэ. Республикын Наукануудай академиин эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд хотын хойто хубидань һууриҗанхай. Зэргэлээд медицинскэ эмхинүүдэй томо комплекс урган бодоо. Хотын захадахи нарһан тужа соо студентнүүдэй шэнэ хото байгуулха гэжэ архитекторнууд зүб шиидхэбэри абаа юм. Эндэ эгээл үниинэй дээдэ һургуулиин — Вильнюсэй университедэй (тэрэ 400 гаран жэл болоо) Литвагай эгээл залуу дээдэ һургуулиин — Вильнюсэй инженерно-барилгын институдай шэнэ корпусууд ба хамтын байранууд баригдаа. Балтупяй гэжэ шэнэ микрорайондо тусхай мэргэжэлэй дунда һургуулинуудай ба техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай комплексын барилга эхилжэ байнхай. Вильнюс 250 дүрбэлжэн километр газар эзэлдэг юм. Европын миллион хүн зонтой Венэ гү, али Прага хотонуудые манай хото өөрынгөө хэмжээгээр ахинхай.

Хүнүүдтэ шэнэ, һайн гэр байра хэрэгтэй. Тиимэһээ барилга эршэмтэйгээр ябуулагдана. Жэшээтэ, һайн проектын ёһоор, хабсаргагдамал түмэр-бетоноор гэрнүүд олоор баригдана. Гансашье зохид тааруу бэшэ, харин үзэмжэтэ гоё гэрнүүдэй шэ-

Спорт

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Физкультура болон спортын городской комитедэй Шэнэ жэлэй шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикээр заншалта мүрысөөн 31-дэхеэ Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэбэ. «Трудовые резервы» бүлгэмэй хүнгэн атледүүд «Буревестник» болон «Урожай» бүлгэмэй суглуулагдамал командануудые ахижа, 14-дэхи жэлээ удаа дараалан тусхай шанда хүртэһэн байна.

Республикымнай «спортын хатанай» 200 гаран спортсмен эндэ хабаала туршаа. Тэдэнэр спортын бүлгэмүүдэй ба клубуудай зургаан суглуулагдамал командые түлөөлбэ.

Хубиин тоосоогоор «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ спортын мастер Николай Суворов программын гурбан зүйлөөр илалта түйлаба. Багшанарай институдай лаборант 195 сантиметр үндэрые харайгаа. Тус институдай студент Ринчин Цыдыпов 300 метрэй зайе бултанһаа түргөөр гаталба.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй Олимпиадада бэлдэлгын түбэй хүмүүжэмэлнүүд бусад зүйлнүүдтэ илажа гараһан байха юм. Спортын мастер Наталья Соболева утые харайлгаар эрхимлээ. Ольга Рымарева—2000 метрэй, Владимир Ковалев 1000 болон 3000 метрэй зайда илалта түйлаба.

Спортын мастерта кандидат Ольга Козлова 60 болон 300 метрэй зайе бусадһаа түргөөр гаталһан байна. Василий Селиванов дүтын зайда—60 метртэ урилдахадаа шалгарба. Виктор Вихров ядро түлхилгэдэ шалгараа. Спортын мастерта кандидат Татьяна Виноградова энэ зүйлөөр эхэнэрнүүдэй дундаһаа илажа гараһан байха юм. Нина Кочетова 600 метрэй урилдаанда түрүү һуури эзэлээ.

«Шэнэ жэлэй» шанда хүртэхын түлөө мүрысөөнүүд спортын ехэ һайндэр мэтээр, эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдэбэ.

Б. МИРОМАНОВ.

ҺУРАГШАД МҮРЫСЭНЭ

Хүнгэн атлетикээр арадай гэгээрэлэй городской таһагай 1-дэхи ДЮСШ-гай түрүү һуури эзэлхын түлөө нэмэл мүрысөөндэ 600 гаран һурагшад хабаадаһан байна. Тэдэнэр наһанай илгаагаараа гурбан бүлэг боложо мүрысөө.

11—12 наһатанай бүлэгтэ 31-дэхи дунда һургуулиин һурагшад А. Ефремов, А. Хлебодарова гэгшэд тус тустаа 160, 135 сантиметр дүнгүүдые харуулан илаа. Дунда наһанай бүлэгтэ 32-дохи һургуулиин түлөөлэгшэ М. Чебунина шалгараа. 31-дэхи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Е. Сафонов 196 сантиметр үндэрые харайжа, һурагшадай дунда республика дотороо эрхим амжалта хэбэ. Энэл 16—17 наһанай һурагшадай дунда 32-дохи һургуулиин хүнгэн атлет Е. Яковлева илаба.

Мүрысөөнэй удаадахи үдэр 60, 300, 1000 болон 2000 метрэй зайнуудта һурагшад урилдаа. С. Бражник, Б. Рыжук, В. Миронов, С. Зотов, С. Шеломенцев, Т. Комиссарова, Т. Кривощекова, О. Пяткова, О. Шурыгина гэгшэд урилдаанда эрхимлэһэн байна.

Тус мүрысөөнэй дүнгүүдээр 1-дэхи ДЮСШ-гай суглуулагдамал команда бүридхэгдэжэ, үбэлэй амаралтын үдэрнүүдтэ Ангарск, Усолье-Сибирское хотонуудта ошохо. Тэндэ Ураалай, Сибириин болон Алас Дурна зүгэй хото городуудай эдир хүнгэн атледүүд сугларжа, зоныш түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысэхэ ёһотой.

А. ЧЕБУНИН,
1-дэхи ДЮСШ-гай ахамад тренер.

ГАҺАР ХҮСЭТЭЙ ХҮБҮҮД

Хүндэ атлетикээр «Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Минск хотодо болобо. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент спортын мастерта кандидат Сергей Рыбальченко 100 хүрэтэр килограммай шэгнүүртэ мүрысэхэдөө, залуушуулай дундаһаа Буряадай АССР-эй гурбан рекорд тогтоогоо. Тэрэ 145 килограммай штангые ургаран үргэһэн, түлхин үргэхэдөө 172,5 килограмм абажа, хамта 317,5 килограммай үрэ дүн харуулһан байна.

ЛВРЗ-гэй инженер, спортын мастер Александр Матвеев тэрэниие һурган һоридог юм.

* * *

Хүндэ атлетикээр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй кубогта хүртэхын түлөө Шэтэ хотодо үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй мүрысөөндэ Буряадай хүдөө ажахын институдай механизацилгын факультедэй 3-дахи курсын студент спортын мастер Александр Деханов 82,5 килограммай шэгнүүртэ хабаадахадаа, республикын дүрбэн рекорд тогтообо. Тусхайлбал, 180 килограммай штангые түлхин үргэжэ, дүн хамта 315 килограмм абаһан байна.

Мүнөө үедэ манай республикын бэлигтэй бэрхэ хоёр спортсмен залуушуулай дунда хүндэ атлетикээр Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө февралиин эхээр Комсомольск-на-Амуре хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ амжалтатайгаар хабаадахын тула һорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

С. ДЕХАНОВ,
бүхэсоюзна категориин судья.

ДЕЛИ. «Американ сэрэгүүд «Карибска бассейндэ США-гай ... гануудта эсэс табиха!» — иимэ ... монстраци Индиин ниислэлдэ бо... дээрэ (зураг дээрэ) дэлхэйн бүхы ... аюулда хүргэгшэдтэй шанга т... жэ мэдүүлээ.

TАСС ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Союз эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай хэрэгые баримталан бэелүүлжэ, дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангаха, дайнай аюулые саража, гэрэлтэ һайхан ерээдүй байдалые хүн түрэлтэндэ хангаха хараа бодолтой байһанаа дахинаа баталба. Политическэ ба ниитын ажал ябуулагшад, дэлхэйн хэблэл, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй дүнгүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой үгын текст соохи сэгнэлтэнүүдые, тобшолонуудые, «Совет гүрэнэй уласхоорондын байдал болон гадаадын политика тухай» СССР-эй Верховно Соведэй сессиин тогтоолые шэнжэлхэдээ, иимэ тобшолол хэнэ: СССР-эй гадаадын политическэ үүсхэлнүүд уласхоорондын олониитын дайн дажарта эсэргүү саашанхи тэмсэлдэ, эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн тэмсэлдэ хүсэтэ түлхисэ үгэнэ гэжэ шэнжэлэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ... ТЭМСЭЛ ЭРШ...

ХАНОЙ. «Совет гүрэнэй уласхоорондын байдал болон гадаадын политика тухай» СССР-эй Верховно Соведэй тогтоол хадаа амгалан тайбанаар ажаһуухые, хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө Советскэ Союзай үндэр ехэ харюусалгатай байһые элирхэйлэн гэршэлһэн тон шухала документ болоно гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СРВ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тинь мэдүүлбэ.

США-гай мүнөөнэй правительствын дай жүрөөдэһэн политикада шанга харюу сохилто үгэхөөр, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдалые найдамтайгаар хамгаалхаар СССР-эй шиидэнхэй байһаниинь энэ документ дотор тодоор харуулагдана гэжэ Вьетнамай хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. СССР-эй эб найрамдалта политикые, бүтэмжэтэй һайн совет үүсхэлнүүдые Вьетнамай Коммунист парти, СРВ-гэй правительство, бүхы вьетнам арад бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ. Али бүхы асуудалнуудаар Советскэ Союзтай нягта харилсаа холбоо тогтоохoдоо, вьетнам арад бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ саашадаашье эдэбхитэй хубитаяа оруулха юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

БЕРЛИН. Советскэ Союзай бэелүүлжэ байдаг политика эб найрамдалые хамгаалгын аша туһада харюусана. Тэрэ дэлхэйн ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна гэжэ ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Э. Мекклeнбург мэдүүлээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой 1983 оной сентябриин 28-да, ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгэнүүд дотор дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй байдалые тон зүб сэгнэһэн, бата эб найрамдал болон сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүрине хангаха харгы зам нээһэн тон шухала захяа заабаринууд үгтэһэн байна гэжэ ГДР-эй ажалшад тоолоно.

ПРАГА. КПСС-эй ба Со-

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Урдамнай ехэ ажал» — «Правдын» түрүү бэшэг. «Республикын эршэтэ ажал» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Мал ажал — онсо шухала һалбари. «98-най орондо 120» — Ю. Коркиной статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Арадай кандидадууд» — СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ үргэлжэлһөөр. «Бидэ үтэлхэ сүлөөгүйбди» — С. Селиврын статья. «Районно подстанцида»—П. Бурмакинай фото-мэдээсэл. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта» — С. Будажаповай корреспонденци.

Гурбадахи — хуудаһанда. «Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө» — А. Петрунинай, В. Николаевай, Ч. Гомбоинай статья. «Ороохо сэбэрлэхэ шэнэ техникэ» — АПН-эй материал: Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Һурагшадай үбэлэй амаралта» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Номой таг. «Бүхы наһан соогоо» — А. Праведниковай статья. Хуули тухай албан. «Адвокадта орохын урда тээ» — И. Тармаевай статья. Нютаг нютагай һонин. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Мышеловка» — хүгжэмтэ зүжэг. 10.35 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.35 — «Последняя ночь уходящего года» — уран һайханай фильм. 12.50 — «Приключения капитана Врунгеля». (3-дахи, 4-дэхи сери). 13.30 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30 — Баримтата фильм. 16.00 — Ленинскэ комсомолой шангай лауреат, Москвагай залуушуулай болон студентнүүдэй хоор дуулаха. 16.20 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». «Мүрысөө хайшан гэжэ эмхидхэхэб». 16.45 — «Аба, эжы, бидэнэр—спортивна бүлэбди».

Улаан-Үдэ. 17.45 — «Иван Марья хоёр» — киноочерк. 18.05 — «Байгал»

Москва. 18.15 — «Приключения электроника» — 3 серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери) — «Тайна шестого «Б».

Улаан-Үдэ. 19.20 — «Байгал»

Москва. 19.35 — Залуушуулай командануудай дунда хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Канадын ба СССР-эй суглуулагдамал командануд (2-дохи, 3-дахи шата). Швециһээ дамжуулагдаха. 21.00—Баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Полнолунье» — зүжэг. 00.05 — Бүхэроссин конкурсын лауреат Ю. Евтушенко гусли дээрэ наадаха. 00.25 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.50 — «Погода на августе» — уран һайханай фильм. 11.00 — «Будильник». 11.30 — «Би флот зуранаб» 12.25 — Кино-шэнжэлэл. 12.35 — «Байгаали шэнжэлэлгэ» — гэһэн программын почто. 13.05 — «Друг Тыманчи» — ухы бүүдтэ фильм. 14.15 — Француз хэлэн. 14.45 — «Бамсе — самый сильный медвежонок» — 3-серитэй мультфильм. 15.20 — Концерт. 15.50 — «Кино харагшадай анхаралда». 16.35 — Шэнэ һонин.

Москва. 17.45 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Удэ. 18.15 — «Хабаровска хизаар: шиидхэгдэхэ асуудалнууд болон шиидхэбэринүүд» — киноочерк. 18.45 — Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

Москва. 19.20 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Удэ. 19.35 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр концерт. 20.20 — Баримтата фильм.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.20—«Санын спорт». 22.00 —«Время». 22.35—«Привет с фронта» — уран һайханай фильм.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54 зам редактора — 2-68-08 зам редактора — 2-62-6. отв. секретарь — 2-50-52 секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, оваганы — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-64-26, 2-63-65, советского строительства и быта — 2-69-58 культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63 информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений — 2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина ... Н-04301. Заказ № 302. Индекс ...